

A BEVÁNDORLÓ

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.

V. Évfolyam. 99. szám.

NEW YORK, N. Y., CLEVELAND, O., PITTSBURG, Pa., PÉNTEK, 1908. DECEMBER 11-én.

V. Year. No. 99.

UTOLSÓ SZÓ.

ROOSEVELT ÜZENETE A KONGRESSZUSHOZ.

Roosevelt kedden intézte az Egyesült Államok kongresszusához utolsó üzenetét, mint az Egyesült Államok elnöke. Mindenki lázas kíváncsisággal várta, leste az elnöki üzenetet. Azt hitték, hogy a temperamentumos elnök, a szókimon-tásnak e kimagasló mintaképe, ezt az utolsó alkalmat ugyancsak fel fogja használni arra, hogy végigsuhintson még egyszer azokon, akik szerinte utját állják az ország egészséges gazdasági továbbfejlődésének.

Roosevelt azonban alaposan kiábrándította a szenzációra éhes amerikaiakat. Üzenete száraz volt, mintha nem is Roosevelt írta volna. Pedig éppen ezen az üzeneten újból meglátszott a távozó elnök bölcsesége. A gyep-lő maholnap másnak kezébe kerül s Roosevelt nem akarta, nem akarthatta megnehezíteni utódjának, Taft elnöknek helyzetét.

Azt a bölcs önmérsékletet Amerika komoly gondolkodású polgárai bizonyára méltányolni tudják, de Taft minden-estre köszönettel tartozik érte Rooseveltnek.

Mégis három kimagasló pontja van az elnöki üzenetnek. Ezek a pontok újból meg újból igazolják, hogy mennyire őszinte volt Roosevelt mindig, amikor azt állította, hogy minden eslekvését, minden rendelkezését kizárólagosan a nép érdeke irányítja.

Ami a trusztokról és testületekről hat éven át állított, azt ez utolsó elnöki üzenetében megismétli, amikor rámutat és bizonyítja, hogy a testületek a modern üzleti életnek szükséges elemi részeit képezik és megsemmisítésük gazdasági balgaság volna, mely keményen megboszulná magát idővel. Roosevelt minden testületet engedélyezni óhajt, de egyúttal ellenőrzés alatt akarja őket látni.

És ebben különbözik Roosevelt annyira jótékonyan a demokraták bukott elnökjelöltjétől, Bryan urtól, aki, hogy igazalomba ejtse a kedélyeket, kiadta volt a jelszót, hogy a trusztok megsemmisítendőek, ügyet sem vetve arra a gazdasági visszafejlődésre, mely az ipari testületek és kereskedelmi kombinációk lerombolásával járna.

Az üzenet második és harmadik pontja a munkásokkal foglalkozik. Még legmeggrószítottabb politikai ellenségei sem fogják Rooseveltet MOST azzal valódi, hogy politikai tekintetből kaczézkodik a munkásokkal. És becsületére válik, hogy éppen utolsó elnöki üzenetében különös nyomatékkal hangsúlyozza, hogy minden törekvésnek oda kell irányulnia, hogy azoknak az embereknek, akik kezükkel vagy eszüikkel megteremtik a vagyont, nagyobb részüket legyen abban a vagyonban.

Az amerikai „konzervatív“ elemek, azok, akik gazdasági téren különösen akkor ragaszkodnak a hagyományokhoz, amikor a munkásember helyzetének megjavítása van tervbe véve, perze meghökkennek ezen az üzeneten és nyíltan bevallották afeletti örömlüket, hogy ez a „szocialista“ hajlamú elnök valahára távozik a Fehér Házból.

Távozik; de alig esalódunk, amikor azt mondjuk, hogy azok a munkások, akiknek érdekét még távozásakor is szem előtt tudta tartani Roosevelt, visszakövetelik és visszaküldik őt majd a közel jövőben a Fehér Házba.

Ugyancsak a munkások érdekében leekéztet meg Roosevelt egyes bíróságokat is. Nyíltan azzal vádolja őket, hogy elavult törvények betűjébe kapaszkodnak, hogy az amerikai társadalmi és ipari élet gyors változásait fel fogni nem bírják s hogy ennél fogva a kor szellemének meg nem felelő határozataikkal nemcsak a munkásosztály érdekeit sértették gyakran, de egyúttal

aláásták az amerikai igazságszolgáltatás tekintélyét.

Roosevelt megértette, hogy a társadalmi élet rohamos változása és újjalakulása a munkásosztályt is újjalakította, jogos igényeket támasztott benne, amelyeknek kielégítése iránt indított igazságos küzdelmét nem egyszer megnehezítette, sok esetben meghiusította egy-egy, a kor szavát meg nem halló, a kor szellemét meg nem értő bíró. Az ilyen bíróknak a szívén és a koponyáján zörgetett most Roosevelt Tivadar az ő üzenetével. Talán eszméletre fognak térni a bírók, a munkaadók, a testületek, talán meg fogják érteni Roosevelt szavai révén, hogy a haladókor nemcsak újabb jogokat biztosít, de újabb kötelességeket is hárít minden emberre s hogy e kötelességek teljesítése alól büntetlenül nem vonhatja ki magát senki sem.

Roosevelt az ő üzenetével elárulta, hogy nemcsak odaadó elnöke az országnak, de embertársainak fenékelt lelki-letű tanítója is.

Singer Mihály.

BOTRÁNY TRENTONBAN.

A „Hires“ Binder Miklóst elfogták.

Binder Miklóst, ugyanazt a Binder Miklóst, aki tavaly sajtópórt indított lapunk szerkesztője ellen, amiért rámutatott a Binder által a trentoni magyarság körében folytatott gyalázatos aknamunkára, a minap elfogták.

Az elfogatásról a trentoni *Evening Times* névű angol újság a december 8-iki számában a következőket írja: Az Adeline streeten lakó Binder Miklóst, akit politikai körökben *magyarok vezérének*, üzleti körökben *vállalkozónak* ismernek, ma egy elfogatási parancs alapján, amelyet Manfred Naar békebíró rendelt el, elfogták s a további, e hét folyamán megjelentendő kihallgatásig biztosítottak adott Eisner Leónak.

Binder ellen az a panasz, hogy ügyvédnek adta ki magát, akinek befolyása van Rellstab bírónál, amelynél fogva a honfitársakat felmentetheti letartóztatásuk esetére.

Ebben az ügyben a Hudson street 211. száma alatt lakó Balogh Mari asszony emelt panaszt, aki azt állítja, hogy Binder 68 dollárt emelt el tőle azon ígéret alatt, hogy János fiát, akit tavasszal, gyilkos támadás címén elfogtak, szabadlábra fogja helyezni. A fiút később elítélték és a Rahway-i javítóintézetbe küldték.

Balogné azt mondja, hogy a fiu elítéltése után Binder még több pénzt kért a fiu kiszabadítására. Ahelyett azonban, hogy adott volna neki, elmondta egy ügyvédnek a dolgot, aki viszont közölte Rellstab bíróval.

Rellstab bíró visszahozta a fiut a törvényszék elé. Az ítéletet megváltoztatta s a fiut, miután a tárgyalási költségeket megfizette, szabadon eresztette. A költségeket sem követelte volna, ha nem tartott volna attól, hogy a magyarok külső befolyásoknak tulajdonítják az eljárását.

A bírót azóta arról értesítették, hogy lelketlen emberek az utolsó évek folyamán a dollárok ezreit zsarolták ki az ottani magyaroktól. A bíró most elrendelte az állítás alapos megvizsgálását. *Crossley főügyész*, Piper alügyész és Kirkham megyei rendőr már megkezdtek a vizsgálatot, amelynek eredménye meglepő lesz.

A december 9-iki angol lapokban Binder tagadja az ellene emelt vádak igaz voltát.

JUBILEUM GYŐRÖTT.

Papnövéndékek hazafias viselkedése

Meglepő hírt hozott tegnap hazulról,

Győr városából a kábel. Azt a hírt, hogy *Széchényi Miklós* gróf győrme-gyei püspök kizárta a szemináriumból a negyedik évfolyam papnövéndékeit. *December másodikán nem vettek ugyanis részt a császár jubileuma alkalmából rendezett ünnepi misén.* A HELYETT HAZAFIAS DALOKAT ÉNEKELVE, VONULTAK VÉGIG A VÁROS UTCÁIN. Emiatt lettek azután kizárva.

Amint a megrendszabályozásnak híre terjedt, a szeminárium többi növendékei gyűlést hívtak egybe, amelyen kimondták, hogy szolidaritást vállalnak megrendszabályozott kollegáikkal. *Erre azután őket is kizárta a püspök.* Most a szemináriumnak egyetlen növendéke sincsen.

A püspök eljárása következtében a győri polgárok népgyűlést hívtak egybe, amelyen hevesen tiltakoztak a növendékek kizárása ellen. Hangsúlyozták, amit mi a *Bevándorló*-ban ismételve hangsúlyoztunk, hogy a császárjubilumhoz magyar embernek semmi köze s hogy a növendékek ennél fogva helyesen cselekedtek, amikor távartották magukat a misétől.

Ez események nagy izgalmat keltek Győr városában. A képviselők, sőt maga a kormány is, közbenjárnak a püspök és a növendékek között beállott ez ellentétet elsimítására.

DRÁMA A TENGEREN.

Öt gyermek elveszi az édesanyját.

A tegnap ideérkezett *Kaisrin Augusta Victoria* nevű hajó öt gyermeket hozott magával, akiknek legidősebbike még alig érte el tizenhármadik életévét. Egyedül és árván érkeztek a kikötőbe. Édesanyjuk meghalt utazás közben s most a tenger fenekén aluszsa örök álmát. Apjuk Oroszországból került ide s most egy pennsylvaniai bányában dolgozik. Hozzája törekedett az asszony az öt gyermekével.

A asszony utközben megbetegedett s habár az orvosok mindent megtettek Stysla Józsefné megmentésére, az asszony meghalt. Mikor másnap reggel a tengerészek szokása szerint a vízszkos vászonba varrt hullát lebecsátották a hullámokba, a gyászszertartáson résztvett a hajónak minden utasa. És *Elman Misha* orosz hegedűművész, akinek hangversenyeken ezer dollárt fizetnek egy-egy óráért, megszólaltatta a szárazfaját. És szót szívet megindítóan. S játéka tényleg megindította a szíveket. Az utasok a zselükbe nyul-tak s négyszáz dollárt raktak össze az árvák számára.

AZ „ÖRDÖG“ ÜGY.

Fisket kizárták az igazgatók sorából.

Emlékeztet az a harcz, mely Molnár Ferenc „Ördög“ e körül Savage és Fiske között dult. Fiske szinagazgató Konta Sándor hazánkja útján még januáriusban megszerezte az előadás jogát. Később Savage magától Molnár Ferencztől szerezte meg ugyancsak a jogot az előadásra. S mikor mindketten előadták az Ördög-öt, ördögi lármát csaptak a konkurrensnek.

Vége Savage a szinagazgatók szövetkezte elé vitte az ügyet, mely szövetkezetnek ő maga az elnöke. A szövetkezet most kimondta, hogy: *Igaz ugyan, hogy Fiske előbb szerezte meg az előadás jogát, mint Savage, igaz továbbá az is, hogy Fiske semminemű hamis híradással nem vezette félre a közönséget, azért Fiske mégis kirekesztendő a szövetkezetből.*

Ez a határozat, ha teljes elégtételt ad is Fiskenek Savage szinagazgatóval szemben, mégis annyira bántotta New York legnevesebb szinagazgatóit, hogy azonnal kiléptek a szövetkezetből s a mint hírlik, az egész szövetkezet bomlását fogja maga után vonni.

UTAZÁS

AZ OSZTRÁK-MAGYAR-SZERB HÁBORU KÉRDÉSE KÖRÜL.

Az 1887-ik évek egyik verőfényes nyári napján, a krasznahorkai vár „Beké-ágyúit“ bömbölgő szóval hirdették, hogy a várnak magas vendégei vannak. Milán, a szerbek királya s fia, Alexander, a trónörökös. A vár ura, Andrássy Dénes gróf, a fejedelmi jótékonyágáról ma is híres főúr, távol lévén, a házi-urit tisztelt egyik nagybátyja, Andrássy Manó gróf töltötte be, ugyanaz az Andrássy Manó gróf, aki az üzleti dolgok iránt való kiváló érteke miatt „zsidó-mágánás“-nak is nevezték, ami bizony eléggé megtisztelő epitheton oly országban, ahol a „kilenczágú korona“ és a „munka“ még ma is inkompatibilis.

A vendéglátás méltó volt a királyi vendégekhez. Villásreggelire a vár óriási „ebéllő“-jében terítették. Ez a helyiség remekművű velencei tükrein kívül arról is nevezetes, hogy a terem közepén hosszan elnyúló, hatalmas asztalt oly székek — száma ötven-hatvan — állják körül, amelyek között, nagyságra, kettő sincs egyforma. Ennek a páratlanságnak pedig meg van a maga gyakorlatias és egyben átválláló haszna. A kis ember alá nagy széket adnak, a nagy ember alá kis széket, aminek természetes következménye, hogy egyik sem nézheti le a másikat. [Kár, hogy alánk, magyarok alá, akik, ajkunkon a demokrácia ígéivel, arisztokratákká vagyunk a leggrandább szpanyolnál, nem tolt ily széket a bölcs Gondviselés!]

Fine fináli, a folyton bömbölgő ágyúk konzertje mellett megkezdődött a villásreggeli, a lukullusnál lukullusibb. „Halat, vadat s mi jó falat, mi szem-szájnak kellemes“: bőven adtak a rengeteg uradalmak. Borok, nyelvdólok, szivnyitók, halottébresztők, szóval hegyfaljaiak, a hétországra híres monoki pincéből kerültek.

Én, mint aféle ugrifüles fiu, akinek mindenütt ott kell lenni, ahol láb alatt van, a szomszéd teremből bámultam a lakomázó díszes társaságot. Legjobban a velem körülbelül egykoru, 12—13 éves Sándor trónörökös érdekelt. Istenem, — fohászkodtam magamban — még hosszú nadragja sincs és már a nagyok között ül, és már — királyfi. Határozottan irigyeltem ezt a két matrózruhás, csinos, barnaképű fiut, akinek bizonyosan nem kell annyit bajoskodni a latin deklínációkkal és konjugációkkal. [Ha akkor történetesen a jövő tükrébe pillantok, ahonnan a belgrádi király-gyilkos dráma mered rám: a boldog királyfit aligha irigylen.]

Miután pedig valamirevaló lakomá nem eshetik meg felköszöntök nélkül, nem volt hiány ezekben sem. Előbb Andrássy Manó gróf köszöntötte felékes franczia nyelven a királyi vendégeket, majd Milán király szintén franczia nyelven a vendégszerető háziurat, és így tovább.

Egyszer aztán egy furcsa jelenet bilineselte a figyelmemet:

Feláll Krasznahorka jó, öreg plébánosa, s ő is dikezióba kezd. Beszél, beszél, és minél tovább beszél, az asztal körül ülő arca annál hosszabbra nyúlik. Ez az arcznyúlási prozesszus tán in infinitum tart, ha a plébános ur in infinitum beszél. De nem beszél. Édesatyám, aki közelében ült, halkán odaszólt neki valamit, amire a szónok elmeszté beszéde fonalát és látható za varban, leült.

Ez a jelenet a legnagyobb mértékben felkeltötte kíváncsiságomat. Alig vártam a lakoma végét, hogy édes atyámat a rejtélyes dolog mibenléte iránt meginterpelláljam. Az interpelláció azon-

ban határozott kudarczczal végződött. — Gyerek vagy még, — felelt atyám — ha megtudnád, sem értenéd. Majd később, ha nagyobb leszel...

Később aztán csakugyan elmesélte:

A jó, öreg plébános — igaz, derek magyar — lovagias gondolkodásával nem fért össze, hogy mikor a házasesembert éltetik, asszonyát említéstelenül hagyják. A legegyszerűbb magyar házak vendégszolgálatánál sem járja, hát még mikor királyi vendégszolgálat van szó.

— De ezt már nem hagyom, — határozta el magában, és elhatározását tett követé.

Felállt és éltette Natália királynét, a „hitvestársi erények virágzó díszét“, Milán király „szeretett életpárját“, „bibliai hűségű feleségét“, aki azonban az időben már sem hitvestársra, sem életpárja, de még feleségre sem volt Milának.

Engedelemmel legyen mondva:

Ez a jó, öreg plébános, aki nem vesz tudomást a világ folyásáról: a magyar sajtó és közönség legnagyobb része, az osztrák-magyar-szerb háboru eshetőségének kérdésében. Erről esvén szől, mással, mint kiesnylő sajnálkozással, alig találkozunk. És száll az ige:

— Ugyan, ugyan, háboru egy fegyverekkel ténylező nyaghatalom és egy operett-királyság között!...

S ebben, az igazoknak, igazuk is van. Háboru a monarchia és Szerbia között, képzeltelhet. Ám, az első ágyulövés, a mely a háboru valóságos kítörését jelzi, már nem a nagyhatalom és operett-királyság küzdelmének kezdetét jelenti, hanem introdukcióját annak a véres színjátéknak, amelynek „Finálé“-ja, lehet, hogy népek, nemzetek halálhőrgésébe ful. Mert az, hogy Szerbia a körülmények, eshetőségek gondos mérlegelése nélkül vakon rohanjon az osztrák-magyar armádia szuronyerdejének, jőzen észszel fel nem tehető. Ha tehát elveti a háboru kockáját, azzal a számítással teszi, hogy csatakiáltásra visszhangot ver a szerb törekvésekkel azonos vagy rokon érdekszférák. Oroszország intervenciója, — ha még annyira szerződésesszégnek tekinti is az annexiót, — kizártnak vehető. Ez intervenció, még mielőtt fegyveresen azzá válnék, szemben találná magát az egész művelt világgal, amely tisztában van azzal, hogy ily beavatkozás, Európa nemzetközi viszonylatainál fogva, a háboru hullámaival nem egyes országokra, hanem az egész ó-világra rázudítaná. De, ha Oroszország ki is esik hipotetikus számításunkból: ott vannak a mindkét ország részben felelőssé-geket, majd Milán király szintén franczia nyelven a vendégszerető háziurat, és így tovább.

Igaz, ma még mindez csak feltevés. Az is valószínű, hogy a hatalmak konferenciája módját fogja találni az ügy békés elintézésének. De: mi szükségünk van nekünk, magyaroknak, az egész ostoba herce-hurczára? Mi szükségünk van nekünk a tudunk és akaratunkon kívül nyakunkba kötött kölönczre: Bosznia-Hercegovinára? És, általában, mi szükségünk van nekünk Ausztriára, erre a minden nyomoruságunk pokolfajzatjára?

Dr. Hódinka Tivadar.

Péntek, december 11.

mások, akik nemcsak a Rosenfeld-családot tisztelik, de jótékonyasága és áldott jósága révén tisztelték és becsülték az elhunyt öreg urnót.

A BRIDGEPORTI MAGYAR REF. EGYHÁZ KÖRÉBŐL. Tiszteletes *Harsányi István* bridgeportji magyar ref. lelkész a következőket teszi közzé:

Egyházunkban november hónapban a következő anyakönyvi bejegyzések történtek. **KERESZTELÉSEK:** 1. Majoros István, Majoros András és Főris Mária fia. 2. Majoros Lajos, Majoros András és Főris Mária fia [ikrek]. Keresztszülők: Majoros József és Vörös Mária. 3. Majoros Ferenc, Nagy István és Kender Katalin fia. Keresztszülők: Nagy Pál és Baicszta Mária. 4. Béni Gizella, Béni Mihály és Várkonyi Rozália leánya. Keresztszülők: Molnár András és Takács Terézia. 5. Schbert József, Schubert József és Zöld Julianna fia. Keresztszülők: Zöld István és Nagyházi Julianna. 6. Sedlák Katalin, Sedlák István és Mesteller Erzsébet leánya. Keresztszülők: Molnár József és Molnár Erzsébet. 7. Nagy József Gyula, Nagy László és Mozga Veron fia. Keresztszülők: Kántor Péter és Bódi Zsuzsanna. 8. Bagoly Rózsa, Bagoly Gábor és Tóth Mária leánya. Keresztszülők: Pap Imre és Esze Rózsa. 9. Divíki Károly, Divíki Lajos és Márton Mária fia. Keresztszülők: Kronovitzer János és Szakál Zsuzsanna. 10. Kulhai Gizella, Kulhai József és Egri Erzsébet leánya. Keresztszülők: Lengyel Gyula és Deák Gizella.

ESKETÉSEK: 1. Simon János [Kis-Dobsza], Oszó Rozália [Száhalom]. Tanúk: ifj. Köteles István és Gaál Antal. 2. Zámbo József [Legegye], Magyar Borbála [Lezene]. Tanúk: Gőnczi András és Nagy János. 3. Szöllősi Mihály [Oloszfalu], Toldi Irma [Kisár]. Tanúk: Komlósi János és Dobos József. 4. Nagy Péter [Alpár] és Tóth Klára [Alpár]. Tanúk: Tóth András és Molnár János.

HALÁLOZÁSOK: 1. Andreeskő Ilona, Andreeskő László és Istenes Lidia 8 hónapos leánya. 2. Csontos András és Kasza Erzsébet 7 hónapos kis fia. 3. Harsányi István Pál, Harsányi István Pál ref. lelkész és Bertók Ida 4 és félhónapos kis fia.

A MAGYAR KER. IFJUSÁGI KÖR mióta pompás új helyiségébe költözött [Pine Street 246], szokatlan felüldrésnek indult. Pezsgő élet van

András, így hadd mondjam, Nagy-Barnabás András, mert imádom az egész nevedet.

És sóhajtott míg folytatta: — S mióta itt vagyok veled, már meg is enyhültem, bizony. Oh, szeretni, szeretni, szeretni, szeretni valamit vadidegent, mint te s akkor mindent elvisel az ember s azt is, ami fájdalom van, de hát lehet-e fájdalom, mondd! És azt is mondd meg, hányszor mondjam, hogy szeretlek és hogy szeretlek?

— Még sokszor mondjad, — felelt gyönyörködve. — Az egész nap nem hallottam ilyet. Az egész nap olyan buta nap volt. A fourral früstököltem a szőlőben, ahol szüret volt. S a fourral ebédeltem is, mert bárányt öletett a four. A four egy eszik, mint egy lovashandérium. De én, hál' istennek, bírtam a versenyen vele.

— Birtad? — kérdezte rémüldözve. És némán felvetette a fejét. Az egész nap, az egész templom, a sok gyertya s a sok szürke asszony mellett, az egész nagy tömeg hajlongva s javjeszékelve és minden illat és minden cseppje az omló viasznak s a kürtzóra is a falak mélyén és a nagy vergődés és a nagy nyomor még egyszer átjárták a szívét. Az éhség marezangolta és zokogott.

— Oh, istenem! Oh, istenem! És hirtelen, könnyedén s eliszonyodva, a sovány testével leoldódott az ember melléről.

— Hová mégy? — kérdezte ez meglepődve.

— Megyek haza.

— Haragszol?

Már alig felelt, csak ment és ment a füvekben. András tűnődve nézett utána, a holdfényben nézett utána. És már nem akarta tovább törni a fejét.

— Amiért magam is nem maradtam éhen? — kérdezte mosolyogva. — De hiszen nekem más az, aki apostol, aki szentatya uristen vagy mi az ördög.

— A szerelem nem más. A szerelem egyféle, — szólott vissza.

— Holnap?! — kiáltotta reménykedően utána.

— Nem, soha többé.

És csendesen hazavánszorgott.

minden este a kör fényesen világított helyiségében, ahol valóban megfordul Bridgeport magyar fiatalágának színe-java. A tagok száma immár felülhaladja a 80-at. Nemrégiben alakult meg a női osztály, *Német Terike* kasszony elnöklése alatt, s ma már a női osztály is több, mint 30 taggal rendelkezik. A férfi és női osztály minden vasárnap este istentisztelet után rövid programmu teastélyt rendez, amelyen alapszabály szerint a tagok díjtalanul, nem tagok pedig esekély 10 cent belépődíj mellett vehetnek részt. Vasárnap esténként megis telik zsufolóság a kör hatalmas, nagy terme s az idősebbek is örömmel szemlélik a fiatalágnak ártatlan és nemes szórakozását. Ha hozzávesszük, hogy a bridgeportji magyarság között ez az egyedüli társadalmi intézmény, mely a testet és lelketrontó, a magyarság fejére annyi szegényt hozó kártyajátékot és szeszese italt szigorúan száműzte helyiségeiből, nyilván állhat mindenki előtt az a kulturművészi, amelyet Bridgeporton a Magyar Keresztény Ifjúsági Kör teljesít. Gyüleléseit minden hó második csütörtökén, este tartja a kör helyiségében, amely alkalommal új tagok úgy a férfi, mint a női osztály kebelébe örömmel felvételnek. Tagsági díj havonként 25 cent.

ASSZONYOK BALJA. Régi bevett szokás egyházunk körében, hogy új esztendő első napján buzgó és derek nőtagjaink egyházunk javára fényes bált rendeznek. Ez a híres *„Asszonyok bálja”*, mely az összes bridgeportji mulatságok közül a legjobban szokott sikerülni. Már meg is alakult a rendezőbizottság, eddig 70 taggal, mely azonban 100-ra fog kiegészítődni. Elképzelhetjük, milyen sikere lehet az olyan mulatságnak, amelynek élén 100 buzgó és lelkes református asszony áll, kik hitükért és egyházukért minden áldozatra készek. Hiszszük és reméljük, hogy egyetlen egy református asszony sem fog hiányozni a rendezők sorából. A rendező bizottság a bál elnökül *Dezso Jánosné* asszonyt, pénztárnokul pedig *Resórszky Lajosné* asszonyt választotta meg, kik minden lehetővé tesznek a bál fényes sikere érdekében.

MAGYAR ISKOLÁK. Megnyitlak ismét egyházunk körében a szombati magyar iskolák, melyek oly nemes és hazafias nemzeti missziót teljesítenek idegenbe szakadt véréink között. Egyházunk minden időben nagy áldozatot hozott a magyar nemzeti nevelés oltárán, és ezután is teljesíteni fogja e téren is kötelességeit. Nagyszámú gyermekesoport hat osztályba sorozta tanulja édes magyar nyelvünkön mindazt, ami szép és jó. Az első és második osztály vezetője *Gaal Antal* okleveles tanító, a III—IV. oszt. vezetője *Tarnóczy Lajos*, egyházunk buzgó segédlelkésze, ki nemrég érkezett a debreczeni kollégiumból, hogy a gyengédkedő lelkésznek segítségére legyen nagy és nehéz munkájában. A felnőtt leányokat kézimunkára *Miss Scott*, egy szeretetreméltó angol nő tanítja. Az óvodát a lelkész vezeti. Reméljük, hogy minden magát magyarnak valló édesapa és édesanya igyekezzni fog azon, hogy gyermekei az új hazai földjén magyar nemzeti nevelésben részesüljenek.

VIDDER EMIL ÉRDEMEI. Itt Amerikában nemcsak az teljesít hazafias munkát, aki a magyar ügyekért tollal a kezében, vagy a szószékéről száll síkra. Gazdasági létet épp oly hazafias munkát lehet végezni, mint kulturális téren. Vannak most már magyarjaink, akik a gazdasági téren is sikeres munkát végeznek. A magyarság nagy elszaporodásával ez manap már könyvnyelb is. **VIDDER EMIL** honfittársunk azonban oly időben kezdte meg gazdasági munkásságát a *magyar borok és pálinkák*, valamint *magyar ásványvízek* behozatala körül, amikor még ezernyi meg ezernyi nehézséggel kellett a magyar üzletembernek megküzdeni. **VIDDER EMIL** ur *uttorói* munkát végzett s ez okból joga van most is a magyarok elismerésére, pártfogására számítani. Az általa importált borok, pálinkáink és ásványvízes előszórángunk. Árjegyzéket szívesen küld bárkinek, aki ezen czim alatt levelet hozzá fordul: **EMIL VIDDER**, 44 Ave. C, NEW YORK.

MUNKAVISZONYOK **JOHNS-TOWNBAN** ÉS **VIDÉKÉN.** A Cambria Steel Companynál lassan megy a munka a vízhiány folytán. Csak a kapható vízmennyiségtől függ, hogy teljes erővel dolgozhassanak, mert a gyárak megrendelésekkel bőven el vannak látva.

ISTEN HOZTA! Tiszt. *Porzsozt Ernőnek*, a johnstowni új magyar ref.

egyház lelkészének neje és két kis gyermeke a mult pénteken érkeztek ide Magyarországból. A tiszteletes asszonyt az állomáson *Kövecz Sándor*, a ref. szövetség főnöke üdvözölte az egyházközség nevében.

GÖRÖG KATHOLIKUSOK **ÜNNEPE.** Főt. *Scabados Miklós* johnstowni görög kath. lelkész buzgósa folytán a hívek egy 34 lábnyi magasságu keresztet emeltek a templom bejáratjánál. Azonfelül a budapesti Oberbauer cégnél hatszáz dollárért megrendeltek egy evangéliumot, amely a mult héten érkezett meg s fényes segédlettel lett megszentelve. A hívők ez alkalommal is több száz dollárral járultak a templom pénztárának gyarapításához.

A MAGYARORSZÁGBÓL BEÉRKÉZETT NEM KÉZBESITHETŐ LEVELEKNEK A NEW YORKI FŐPOSTA ÁLTAL DECEMBER 7-ÉN KIADOTT LISTÁJA. 20 Antalik Stefan, 40 Balasz Mór, 81 Berger Károly, 115 Bohnevic József, 167 Csete Mihály, 184 Cufie Péter, 213 Dorhanyics Eni, 235 Ehrmann Mrs. Henry, 294 Fischer Heinrich, 316 Gasz Mrs. Erna, 348 Gili Abraham, 392 Grünberg Isak, 426 Hauer Frank, 442 Hermann Johann, 482 Hutter Alois, 532 Katz H., 560 Kuckmann Mrs. Linda, 592 Koszák Anna, 618 Landsmann Ch., 672 Lövi M., 682 Maak Georg, 747 Mermelstein Eszti, 765 Molnár Heinrich, 792 Navrat Mary, 841 Papp János, 896 Radozi Lenke, 938 Rosenberg Miss Ida, 954 Roth Ignatz, 990 Safran Miss Sali [2], 1011 Sparez Miss Rosi, 1070 Smeskal János, 1146 Suprina Tomo, 1169 Tschogl József, 1220 Weisz Lajos, 1262 Wolg Árpád, 1300 Zipi Majk.

A ZEISLER-TÓTH-NYISZTORPŐR A TRENTONI BÜNTETŐTÖRVÉNYSZÉK ELŐTT. A trentoni bíróságok utóhaték a napokban fog lejártsódni a trentoni büntetőtörvényseken. Zeisler Zsigmond trentoni hajójegységnek ugyanis becsületstértés és rágalmazásért bejárta Tóth Bélát, mert ez egy nyomtatványban erősen megtámadta Zeisler Zsigmondot. Az inkriminált rész szövege így hangzik: *Zeisler Zsigmond hazulról magánokirathatóság miatt megszökött süngyi bűniszemből, akit a hazai bíróság mint zsidót körözött, bár, a csoda tudja, hogyan, itt mégis református. [A hazai bíróság hivatalos okirát cseleg szövegezték leköltöm. Ez a Kóser református úriember talán szerencsés, ha üzletársai nevén csorba esnék, mert Binder — úgy látszik — az ő bűniszék a szerkesztő.]* Ezt Zeisler Zsigmond magára sértőnek találta és Tóth Bélát a törvényték elé állította. A tárgyalás elé nagy érdekkel közelednek a trentoni közvélemény, mert ez a pár lesz ennek a törvényeségi évadnak a legnagyobb és legérdekesebb póre.

SZÜLETESNAPI MULATSÁG. *Veres András* Johnstownban lakó honfittársunk a minap ünnepelte 1106 Cottage Place-n levő fényes házában születésének 45-ik évfordulóját. A szép ünnepségen nemcsak az ottani magyar, de az amerikai angol társadalom élőköléségei is szép számban vettek részt. A város *polgármestere* hosszabb beszédben ismertette Veres ur érdemeit és meleg hangon emlékezett meg a magyarokról. A *főképítany* ugyancsak szép beszédben emlékezett meg a házizáról és ennek szeretetreméltó felelősegről. *Dunbay Emil* ur, lapunk ottani képviselője, ugyancsak angol beszédben éltette a megjelent angol élőköléségeket s kérte őket, hogy rokonszenvüket továbbra is éreztessék a magyarokkal. *Forgách* és *Michnay* urak magyar, illetve német nyelven kívántak szerencsét a házizárának. — A szép társaság a hajnali órákig mulatott együtt.

KÖSSUTH-ÜNNEPELY PHILADELPHIÁBAN. A *Philadelphai Előszó Magyar Működvelő* Egylet minden évben kegyelettel ünnepli meg azon nap évfordulóját, amelyen *Kossuth Lajos* 1851-ben Amerika szabad földjére lépett, ahol mint a magyar nemzeti törekvés megtestesülését és az emberi szabadság legnagyobb bajnokát, határtalan tisztelettel és lelkesedéssel fogadták. Majdnem minden jót, amit Amerika a magyarokról tud, Kossuth apánk amerikai látogatásának köszönhetünk s ezért szent kötelességünk annak emléket úgy a magunk szívében, mint az amerikaiak előtt ébren tartani. Idei ünnepélyt a *Működvelő* Egylet az alábbi másorral *1908 december 13-án, vasárnap, este 8 órakor* tartja saját helyiségében [332 W. Girard Ave.] s arra a magyarságot tisztelettel meghívja. *Műsor:* Kardal, éneklő a Dalkör. Ün-

A LEGKEDVELTEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK AZ Ó-HAZÁBÓL
az általunk importált legkiválóbb magyar borok, pezsgőborok, szilvium, cognac és hazai likőrökől összeállított 25 eredeti üveget tartalmazó

Hunga-Win-Cro

néven közismert és általánosan kedvelt **ÜNNEPPI** magyar italválaszték. **HUNGA-WIN-GRO** borok választék szerint ládánkat már \$13 ártól kezdve rendelhetők. Rendeléseket decemberi szállításra már most kérünk és december 10-én túl már nem fogadunk el. — Részletes prospektust szívesen küldünk.

AMERICAN AGENCY FOR THE ASSOCIATED WINE GROWERS and EXPORTERS OF HUNGARY

LEOPOLD MOLNÁR, Pres.

200 EAST 10th STREET, NEW YORK CITY.

KÖSZVÉNYES?

KÖSZVÉNY, CSONTSZAKGATÁS, DERÉKFÁJÁS ÉS ERŐLTETÉS ELLEN A LEGJOBB SZER A

Prot Hager-féle Externin

1 üveg 25 cent. Postán 35 cent. Nagy üveg 50 cent. Postán 65 cent. Ha postán rendel, az árat 5 centes bélyegekből küldje be előre. — Egyedül kapható:

„VÖRÖS KERESZT” MAGYAR GYÓGYSZERTÁRBAN

6901 BUCKEYE RD és 89-1K UTCZA, CLEVELAND, OHIO.

A „Hasznos Tanácsadó” t mindenki ingyen kapja. Irjon érte.

nepi beszéd, tartja Czira János, Kossuth azt üzentel, költemény, írta Szentgyörgyi Ödön, szavalja Blazsovszky Gusztáv. Kitárom reszkető karom, tenor solo, éneklő Tomesh János, Kossuth és az amerikai gyermekek, írta és felolvassa Pivány Jenő. A gólyához, költemény, írta Tompa Mihály, szavalja Pokorny Mihály. Hymnus, éneklő a Dalkör.

GYILKOS VIRZSINIÁK.

Csak az a kérdés: kit gyilkolnak.

Egy ismertnevű pesti pénzfedelem körülbelül husz esztendeje, hogy betegeskedik: asztmatikus köhögés győtri. A baja néha nyugodni hagyja, de néha nagy erővel lép fel és ilyenkor természetesen egyik orvos a másiknak adja kezébe a lakásán a kilyeset és egy-re-másra hívják hozzá a híres professzorokat konzultációra.

Nemrégiben nagyon elővette régi baja és az állapota olyan rosszra fordult, hogy a családja egy világhírű bécsi orvos-tanárt hívott el hozzá.

A bécsi professor, aki az öreg urat most látta először, mindenekelőtt alaposan kikérdezte, hogy milyen az életmódja: hogyan él, mit eszik, mivel foglalkozik naphosszat, ha a betegsége nem szögezi ágyhoz.

Amikor a beteg azt is elmondotta, hogy „nagyon keveset dohányozom, mindössze tőbed és vacsora után szivok el egy virzsinját”, a professor felbeszakította:

— Mit? Virzsinját szí? — kiáltotta a legnagyobb indignációval. — Virzsinját, a legerősebb szivart! Hja, persze, így nem is gyógyulhat meg sohasem! Hiszen az ön betegsége a virzsinia egyenesen a halált jelenti! Két virzsinia!... Hallatlan!... Hiszen ez gyilkosság!

Az öreg ur elismerően bólogott a fejével:

— Látja, tanár ur, — mondta komolyan — ebben tőkéletes igaz van! A virzsinia az ön betegséggemnél csakugyan halálhozó. Husz éve vagyok asztmatikus, husz éve szivok naponta két virzsinját és az a két orvosprofesszor, aki engem kezel, csakugyan meghalt...

E L Ö F I Z E T Ö I N K.

Nyilvános nyugtázás hetenkint.

Kellemetlenség elkerülése céljából minden héten e helyütt nyugtázunk a „Bevándorló”-ra való előfizetéseket. Aki az egyik héten akár úgynöknek, akár posta útján fizetett s a fizetést követő számban a megtörtént fizetéstől nem találja a rovatban a nyugtát, a saját és a lap érdekében cselekszik, ha a kulasztársól bennünket haladéktalanul értesít.

Egész évre fizetett Whartonban Thuróczy Tamás; Scrantonban tiszt. Hamborszky Gyula, Majoros János; Elyriad Varga Bálint; Hollisteren Vadsz Ferenc; Columbubban Tippman Béla; Johnstownban Kondás György; Bentleyvilleben Oravszky András; South Riveren Tóbiás Sándor, Horváth István; Passaicban Molitorisz J., Czifra testvérek.

Felvére fizetett New Yorkban Kuzsnyer József, dr. Szobotka Gusztáv; Detroitban Szücs Vince; Minersvilleben Fülöp István; Martinsferryen Iván János; Trentonban Molnár János, Mocsary Ignác, Szabó Gyula, Szeker József, Warga János; Terringtonban Árva János; Morrisvilleben Karikás Sándor; Throopon Lezak József; Scrantonban Riezu István, Pathó Gábor; Martinsvilleben Molnár-Károly; Johnstownban Hrabár Mihály; Lorainában Molnár M.; Passaicban Diener J., Bolla Károly, Kalnár Sándor; New Brunswickben Luga Ferenc; Hollisteren Szöllár Ferenc; Cantonban Ferenczi István; Magyarországon, Udvarin Horváth János.

Negyedére fizetett Trentonban Baják Sándor, Steiner György; Wallingfordon Demény József, Lenárt József, Nehéz Imre, Bai János.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

TISZTELENDŐ URAM! Bár feljogosított, hogy levelét és nevét is lekölözöljük, — nem tesszük. Nem akarunk önének bajt okozni. Mert okvetlenül bajba keveredik az amerikai magyar társadalomban az, aki bátran kimondja az igazat. Nekünk jót tettek a szor, ezekkel kérkedni mi nem óhajunk. Legyen Tiszteledőged meggyőződve, hogy mi lapunk olvasóinak bizalmával visszaélni soha nem fogunk, érdeklükben kötelességünknek még akkor is teljesíteni fogjuk, ha boldok házába, vagy javítóintézetbe való emberek ezért ránk is támadnak. Fogadják meg egyszer igaz, hálás köszönetnek.

P. M. Cleveland. Amit fennebb a tiszt. urnak mondtunk, az önének is szól. Önének is meleg köszönetet mondunk elismerő, hátorító szavaiért. Ahogy vannak emberek, akik vakon születnek, úgy vannak olyanok is, akik erkölcsi érzék nélkül jöttek a világra. Sajnáljuk őket, amíg csendesen viselkednek, ártalmatlanná tesszük őket, amint garázdálkodni kezdenek.

LEBOVICs IMRE, City. Az asztalfőn mindig az illető estély elnöke ül. Jobbról és balról mellette a tiszteletbeli vendégek, majd az egyleti tisztviselők ülnek s csak azután következnek a közhatónak, az egyleti tagok.

CSEHY MIHÁLY, Flemington. Költemény valóban mely érzést áru el és egyszerre hangjával szívinkhoz szölt. Ha nem is mestermunka, mint munkásember szellemi szölvőtjét, hozn fogjuk a karácsonyi számban.

SZALAY PÉTER, City. Sajnálattunkra, nem adhatunk felvilágosítást ebben az ügyben.

BROUDY H LAJOS

BOROK ÉS PÁLINKÁK NAGYBANI ÁRUSÍTÓJA.

South Fork, Pa.

Akik szeretik az előszóru borokat és pálinkákat, azokat biztosíthatom, hogy akkora és oly jó rakártartok, mint bárki Philadelphiában és Pittsburgban között.

Ime egy pár példa: Előszóru borok, port, sherry, muskatály, tokaji, vörös és más borok galionja egy dollár 50 centtől felfelé. Finom viszki, szilvium, törköly, konyak galionja két dollártól felfelé. Rendeljen és gőzödjék meg áruim jóságáról.

MINDEN POSTAI MEGRENDELÉSHEZ AZ ÁR IS CSATOLANDÓ.

AZ EXPRESSZ-KÜLTÉGET

ÉN FIZETEM.

Pittsburgi sör egyedül nálam kapható.

LAJOS H. BROUDY

SOUTH FORK, Pa.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. Szerkesztő és kiadja: SINGER MIHALY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD.

Cleveland irodánk: 4813 Portland Ave., Cleveland. Irodavezető: Braun Ferencz.

Trentoni iroda: 517 S. Broad Street. Irodavezető: Tóth Béla.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város egész évre... \$3.— Egyesült Államok egész évre... \$2.50 Magyarországon egész évre... \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Edited and published by: MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St., New York. Telephone: 4350 ORCHARD.

Cleveland offices: 4813 Portland Ave. Manager: Frank Brown.

Trenton offices: 517 S. Broad Street. Manager: Adalbert Tóth.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City, 1 year... \$3.— For the United States, 1 year... \$2.50 For Hungary, 1 year... \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y. under the act of Congress of March 3, 1879.

SZILANKOK.

— Andrassy Gyula magyar kir. belügyminiszter Hencz képviselőnek a kivándorló kizsákmányolására vonatkozó interpellációjára választ adott. Azt a választ lapunk más helyén leközöljük egész terjedelmében. De van egy-két megjegyzésünk hozzá:

— A belügyminiszter elismerte, hogy a Menetjegyiroda minden magyar kivándorló után kapott és kap a Cunard-vonattól 18 koronát. Azt mondotta azonban, hogy ez nem a kivándorló rovására megy, mert, ha a Menetjegyiroda nem kapna semmit, a magyar kivándorló akkor sem fizetne kevesebbet a hajójegyért.

— Meglehet, hogy a magyar kivándorló nem fizetne kevesebbet. Annyi azonban bizonyos, hogy az osztrák és olasz kivándorló ugyanazon hajótársaságnak ugyanazon hajóján ugyanazért az utért nyolcz dollárral kevesebbet fizet, mint a magyar. Erről Hencz képviselő, aki elismerésre méltó bátorsággal nyult bele a darázs-fészekbe, bizonyára nem tudott. És feltételezzük, hogy nem tudja a magyar kir. belügyminiszter sem. Hanem ez így van s így fog maradni mindaddig, míg a magyar kormány kegyeltjei jutalékokban részesülnek a Cunard-vonattól. Ezt a jutalékokat tehát nem a Cunard-vonal fizeti, hanem a magyar kormány által agyonvédelmezett magyar kivándorló.

— Azon a lakomán, melyet a délvidekiek tartotak a minap New Yorkban s amelyen a megválasztott elnök, Taft Howard Vilmos is résztvett, szóba került természetesen a bevándorlás is.

— Azt hangzottak megint, hogy szükségük van bevándorlókra. Persze, hogy szükségük van. Csak hogy az ember meg szokta becsülni azt, amire szüksége van. Amíg a délvideki ragaszkodni fog a rabszolgatartó elavult szokásaihoz, addig ne számítson arra, hogy a magyar ember közelébe megy. Pedig éppen a magyar emberre fájna a foga.

— Egy dusgazdag asszonyt abban a pillanatban fogtak el, amikor egy new yorki üzletben holmikát lopott. A lopott tárgyak birtokában találtattak. A bíró előtt az ügyvéd az asszony nagyfokú idegességére utalt. Meglehet, hogy az. De nagyfokú idegességben szenved az a családapa is, aki éhez gyermekei számára kenyeret lop. Mégis közönséges tolvajnak bélyegzik. A törvény előtt még az idegességet is különféle osztályokba sorozzák.

— Roosevelt az ő üzenetében a sorok között tudtára adta a kongresszus tagjainak, hogy nem tartja őket Catóknak. S most összeröffenek azért. Hát nem tudták azelőtt? Tudták. Csak hogy senki meg nem mondta nekik.

AMERIKAI DOLGOK.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK HÁZTARTÁSA. A pénzügyminiszter a most megnyitott hatvanadik kongresszus elé terjesztette az Egyesült Államok háztartására a költségvetést az 1909 július elsejével kezdődő és 1919 június 30-ával véget érő esztendőre. Az érdekes költségvetés a következő tételeket tartalmazza: *Törvényhozás* 13 millió 178 ezer 178 dollár, *elnökség* 415 ezer 510 dollár, *külgügyi hivatal* 4 millió 320 ezer 395 dollár, *pénzügyminisztérium* 190 millió 890 ezer 645 dollár, *hadügyminisztérium* 234 millió 93 ezer 150 dollár, *tengerészet* 137 millió 510 ezer 388 dollár, *belügyminisztérium* 200 millió 532 ezer 151 dollár, *posta* egy-millió 711 ezer 40 dollár, *földmívelésügyi minisztérium* 18 millió 817 ezer 626 dollár, *kereskedelmi minisztérium* 13 millió 43 ezer 845 dollár, *igazságügyminisztérium* 9 millió 890 ezer 20 dollár. Eszerint az Egyesült Államok háztartása *egy esztendőre 812 millió 408 ezer 948 dollárt* emészt fel.

AMERIKAI CZIPÓK A VILÁGPIACZON. Washingtonban a statisztikai hivatal most tette közzé az amerikai czipó-kivitelre vonatkozó kimutatást. E kimutatás szerint a lefolyt évben 11 millió 470 ezer dollárnyi értékű czipót küldtek az Egyesült Államokból világgá. Érdekes, hogy 1878-ban, tehát 30 év előtt, mindössze 350 ezer pár czipót exportáltak innen, míg a lefolyt esztendőben a kivitel *hatmillió* 500 ezer pár czipót tett ki.

MEGINT PANAMÁZTAK? A kongresszusnak demokrata képviselői egy kis országos botrány előkészítésével vannak elfoglalva. A Panama-esatorna ügyét akarják bolygatni. Az ország tudvalevőleg a Panama-esatornáért negyvenmillió dollárt fizetett a francziáknak. A demokraták most azt állítják, hogy az ország kifizette ugyan a negyvenmilliót, de Franciaország nem kapta meg az egészet, egy jelentékeny része amerikai politikuskok kezébe — tapadt. Az ügy megvizsgálása a képviselőház egy öttagu bizottságot fog kiküldeni.

EGY KONZUL ÖNGYILKOSSÁGA. St. Louisból jelentik, hogy Ekstromer Károly, ottani svéd konzul, kénsavval véget vetett az életének. Roosevelt elnök nemrég megvonta az alkonzultól az exequatort, mivel ez egy szövetségi hivatalnokkal komolyabb surlódásokat idézett elő. Az alkonzul bocsánatot kért később, mire Roosevelt is megbocsátott neki. Hogy mi kergette az alkonzult öngyilkosságba, eddig nem tudott ki.

TAFT A NÉGER-KÉRDÉSÉRŐL. A new yorki North Carolina társaság kedden tartotta rendes évi lakomáját, amelyen Taft, az Egyesült Államok új elnöke is résztvett. A délvideki legégetőbb kérdését, a néger-kérdést érintette. Kijelentette, hogy az alkotmány a törvényelötti egyenlőséget biztosítja mindenkinek, de a társadalmi életbe nem folyhat. A társadalmi törvényeket maga a társadalom határozza meg. A délvideknek nem kell tehát attól tartani, hogy a törvényhozás valaha is elrendelhetné a négernek társadalmi egyenjósúsítását.

EMBERKINZÁS A TUDOMÁNY NEVÉBEN. A gyilkosság vádja alatt halálraítélte Mantasana Jánost e hó 21-én fogják Essex comtyban a villamosszéken kivégezni. A kivégzés után a tudományosság minden raffinériájával életre akarják kelteni, hogy aztán — ismét kivégezzék. Ezt a középkorba való felháborító emberkinzást azzal indokolják, hogy a villamos módon való kivégzés tarthatatlanságát akarják bizonyítani.

FORAKER BOSZT LIHEG. Foraker József Ohio állambeli szenátor Roosevelt Tivadar tudvalevőleg eljettette, mivel a szenátor bizonyos, nem éppen tultisztességes összeköttetésben állott az olajruszttal. A szenátor most, mielőtt a kényszernek engedve, visszavonul a közélettől, boszút akar állani Roosevelt Tivadaron. Washingtonból jelentik ugyanis, hogy Foraker legközelebb hatalmas Roosevelt-ellenes beszédet fog elmondani a szenátusban.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzüldők és hajójegyárúsítók egyikének. Fiókirodák: *Wharntonban, Alphán, Franklin Furnacen és South Bethlehemben.* Főüzlet: 127SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

ellenes beszédet fog elmondani a szenátusban.

ROCKEFELLER KIVÁNDOROL. John D. Rockefeller, a new yorki olajkirály s a világ leggazdagabb embere, Londonban márványpalotát épített a maga számára. Ebből azt akarják következtetni, hogy az olajkirály megunva a sok herce-hurczát, hátat fordít az Egyesült Államoknak és állandóan Londonban fog lakni.

DIPLOMATÁK MEGSEBESÜLTÉSE. Washingtonból jelentik, hogy nagy automobil-szerencsétlenség esett meg szerdán. Don Juan Barrios, Guatemala külügyminisztere, aki rendkívüli misszióban jár most Washingtonban, Don Louis Toledo Herrarte, ama középamerikai köztársaság washingtoni követe és John Drummond, egy dusgazdag guatemalai kávé-ültetvényes, Mount Vernonba akartak autóbuzozni, hogy Washington sírjára koszorút tegyenek le. Soffőrjük, hogy egy más kocsival elkerülje az összeütközést, egy árok felé hajtott, ahol az automobil felzökent. A követ és Drummond érzékeny, de nem életveszélyes sérüléseket szenvedtek. A külügyminiszternél azonban koponyatörést konstataáltak az orvosok.

VALLÁSOS RAJONGÓK VÉR-FÜRDŐT OKOZNAK. A Missouri állambeli Kansas Cityből sürgönyzik, hogy a „Holy Rollers“ név alatt szereplő vallásos rajongók Sharf James vezetése alatt összeütköztek a rendőrséggel. Mindkét oldalról löttek. Sharfot agyonlőtték, de a rendőrök közül is megsebesültek számosan.

LEFOGLALT FOGHÁZ. Ez is csak Amerikában lehetséges. Indiana állambeli Marionból jelentik, hogy egy ottani vállalkozó biztosítási végrehajtást vezetett Jonesboro község ellen és lefoglalta a községházát és a fogházat. Amennyiben a község négy héten belül nem fizet, a szóbanforgó ingatlanok nyilvános árverés útján fognak eladani.

PÓRULJÁRT VASUTI RABLÓK. A Washington állambeli Spokane közlelben három állig felfegyverkezett vasuti rabló megállított egy vonatot. A vezetőt és kalauzt revolverekkel téltelenségre kárhoztatták, közben kifosztották a postát. Csak keveset vittek magukkal, mert egy huszezer dollárnyi készpénzt tartalmazó csomag elkerülte a figyelmüket.

HAJLÉKTALANUL A HIDEGBEN. Long Island Cityben csütörtökön tűz dühöngött, mely majdnem egy egész utcasort elmesztett. Néhány száz ember a tűz folytán a dermesztő hidegben az utcán tlototte az éjszakát.

Amikor Amerikában a legismertebb megbízható bankban és az összes hajójegyárúsítók nyitni kezdtek Kiss Emil közjegyző 104 Second Ave. New York

Thomas F. Burke
TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ
363 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.

HUNFALVY HUGÓ
Éltes ügyvéd és jogtanácsos,
— közjegyzői hivatal. —
Iroda a főpostával szemben.
234 BROADWAY New York City.

DEUTSCH TESTVÉREK
BANKHÁZA
319 EAST HOUSTON ST., NEW YORK.
Törvényes képviselői a legjobb hajójegyárúsítók. Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumén át a Cunard vonalon.
Pénzüldemények továbbítására az 6-hazába a legmegbízhatóbb cég.
KÖZJEGYZŐI HIVATAL.
Magyar kölcsönkönyvtár, tüzbiztosítás, csomagok kizhozatala és hazaszállítása.
Levélcím:
DEUTSCH BROS.,
319 EAST HOUSTON ST., NEW YORK.

A NAGYVILÁGBÓL.

EDVÁRD ANGOL KIRÁLY BETEG. Londonból kábelezik, hogy Edvárd király annyira beteg, hogy beláthatlan időkre visszavonul minden nyilvános szerepléstől. Hivatalosan meghűlésről beszélnek ugyan, de az orvosok azt mondják, hogy a király vakbélgyulladásban szenved s hogy műtétnek fogja magát alávetni.

AEHRENTHALT MENESZTIK. Tartja magát a hazuról napok előtt idekábélezett hír, hogy Aehrenthal osztrák-magyar külügyér megbukik. Bukásának közvetlen okául azt mondják, hogy nem képes véget vetni a bojkottnak, amelyvel a törökök az osztrák és magyar árukat sújtották. — Egy tegnap beérkezett kábelsürgöny szerint Rakovszky, a magyar képviselőház elnöke azt mondotta: Aehrenthal szerencsétlen politikája okozta mindezt a zavart, de eljárásának következményeit viselniünk kell mindaddig, amíg ő a feje a külügyi hivatalnak.

GOMEZ BÉKÜLÉKENY. Említetük, hogy Castro, Venezuela elnöke, Európába utazott, állítólag azért, hogy megrongált egészségét kireperáltassa. Említettük azt is, hogy közben Hollandia néhány hadihajót tánczoltat meg Venezuela előtt. Caracasból most azt jelentik, hogy Gomez, aki Castrot helyettesíti, egy tegnap megtartott fogadtatáson a külföldi diplomaták előtt ünnepélyesen kijelentette, hogy mindent el fog követni, hogy Venezuela és a külföld közötti barátságosabb viszony létesüljön.

NEM LESZ UJ HÁRMAS-SZÖVETSÉG. Egy idő óta ismételve az a hír keringett, hogy Franciaország, Anglia és Oroszország új hármasszövetséget létesítenek. Egy tegnap Párizsból beérkezett kábelsürgöny szerint a francia kormány koholmányának bélyegzi a hírt.

PERZSIA NAGY TANÁCSA. A perzsa sah tényleg alkotmányosdít játszik. Két évi időtartamra „Nagy Tanács“-ot nevezett ki, mely új törvények létesítése dolgában javaslatokat tekinthet a sah elé. Ez a „Nagy Tanács“ 50 tagból, 32 főnemeseből és 18 kereskedőből fog állani. Mégis valami.

HAYTI FORRADALMI ELNÖKE. Említettük lapunk előző számában, hogy Simon tábornok, a forradalmárok vezére, bevonult Port-au-Prince-be s hogy a lakosság nagy lelkesedéssel fogadta őt. Simon azóta megszállotta a kormányzó palotát és kikiáltotta magát elnöknek. Kormányt még nem alakított, mert be akarja várni néhány forradalmi vezérnek Port-au-Prince-be való érkezését.

ÉREM A PÁPA SZÁMÁRA. Glennon st. louis-i érseket, mint Rómából jelentik, a pápa külön kihallgatáson fogadta s az érsek ez alkalommal adta át a szentatyának az érmet, amelyet a kiállítás alkalmával az államfők számára verettek. A pápa nagy örömmel fogadta az érmet.

A CSÁSZÁR KÜLDÖTTJE. Egy Berlinből érkezett kábelsürgöny szerint Vilmos német császár tegnap viláreggelire magához hívta Bernstorff

TRENTONI GÖZFÜRDŐ
TÖRÖK ÉS OROSZ FÜRDŐK
132 NORTH WARREN STREET,
TRENTON, N. J.
Jegyek Tóth Béla urnál is kaphatók:
517 S. BROAD STREET.

MAGYAROK, HONFITÁRSAK!
Ha azt akarjátok, hogy pénzetek innen tíz nap alatt az 6-hazába érjen, vagy ha a legjobb hajókra a legolcsóbb árakon akartok hajójegyvet vásárolni, forduljatok NEMETH JANOS V. CSÁSZARI ÉS KIR. KONZULI UGYVIVŐHOZ. Ő a legrégebbi magyar bankár Amerikában, pontos, lelkiismeretes, tehát a legmegbízhatóbb. Címe:
JOHN NEMETH
457 WASHINGTON ST., NEW YORK.

LANGER H. SÁNDOR ÉS TÁRSA
1452-3 Ave., New York.
Butor, szőnyeg, kárpitok, ágyneműk.
Uj üzlet, Uj áruk, Uj elvek.
LEGOLCSÓBB KÉSZPÉNZÁRAK.

grótot, új washingtoni nagykövetét. A reggeli folyamán magánlevelet adott át neki Roosevelt elnök számára.

HÁBORU ANGLIA ÉS NÉMETORSZÁG KÖZÖTT. J. M. Rhodes, aki a leggazdagabb bányatulajdonosok érdekében most Mexicoban tartózkodik, a minap azt a szenzációs hírt kijelentette, hogy Angliában való tartózkodása alatt meggyőződött arról, hogy a háboru Németországgal el nem kerülhető. — Annyit beszélnek e háborúról, míg tényleg meglesz.

CASTROT PARTRAENGEDIK. Fennebb is megirtuk, hogy Castro, Venezuela elnöke, Európába utazott, állítólag azért, hogy megrongált egészségét helyreállítsa. Megirtuk azt is, hogy Franciaország megítította neki a partraszállást. Most utólag, amint ezt Párizsból sürgönyzik, a francia kormány megváltoztatta a nézetét és „emberi“ szempontokból bebohosította az utazó, de kissé nyugtalanokodó elnököt.

A KHINAI CSÁSZÁRT ELTEMETTÉK. Szerdán temették el Kwang Hfut, Khina elhunyt császárt. Nagy gyászompával vették el őt a kápolnába s kivételesen megengedték az idegeneknek is a gyászmenethez való csatlakozást.

A BESZÉDES CSÁSZÁR HALLGAT. Amióta a német birodalmi tanácsban hevesen tiltakoztak Vilmos császár böbeszédüségé ellen, azóta a német fejedelem éppen az ellenkező szélsőségre esett, következetesen hallgat. Most meg ez sem tetszik a németeknek. Hiába, néhéz dolog császárságnak lenni. Vilmosról különben az a hír kering most, hogy kedélybeteg. Még legközelebbi környezete elől is elzárkózik.

JÓ KERESET.
Tanuljon bábáságot. Oly helyekre küldjük, ahol tanult bábákra szükség van. Irjon e címre:
BÁBAKÉPZŐ INTÉZET
8911 Buckeye Road, Cleveland, O.

J. D. Moskowitz
OHIO ÁLLAM KÖZKEDVELT
BANKÁRA ÉS HAJÓUGYVÖNKÉ.
KÉT BANKHÁZ
KÖZJEGYZŐI IRODA.
A HAJÓTÁRSASÁGOK TÖRVÉNYES UGYVÖNKÉ.
PÉNZKÜLDÉS
LEGOLCSÓBBAN és LEGGYORSABBAN
A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE
JÓTÁLLÁS MELLETT.
Alapított 1898-ban.
J. D. MOSKOWITZ
1441 WEST DAKOTA STREET
és KOSSUTH-TELEP
DAYTON, OHIO.

KAIL G. ÁRPÁD
BANK ÉS HAJÓUGYVÖZLETE
— Alapított 1898-ban. —
Közjegyzői iroda egy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzüldés az 6-hazába hitelesített kölcsönök a legpontosabban és legolcsóbban.
UNIONTOWN, PA. W. MAHN STREET.

INGYEN
senki sem adhat semmit. Mindenki tudja azonban, hogy
Herz és Deutsch
irodája a legmegbízhatóbb pénzkövetelések azonnali behajtására, törvényes okmányok, meghatalmazások, adás-vevési szerződések, kérvények, kötelezvények, konzultációs hitelesítések elintézésére, családi bonyodalmak kiegyenlítésére. Pontosság és lelkiismeretesség a jelszó.
UTILEVELEKET
rövid idő alatt megszerzünk. Üzleteket, házakat, farmokat gyorsan eladunk és veszünk. — Minden levél így czimzendő:
HERZ & DEUTSCH
179 EAST 3 ST., NEW YORK.
[Avenue A és B között.]

Hazai Dolgok.

Vasúti szerencsétlenség.

BUDAPEST. A teherpályaudvar 7-ik vágányán, közvetlen a szivattyúház előtt állott a 3045. számú mozdonyt tartó kocsi. A mozdony a vonat végén volt, abból a célból, hogy a tolatásokat zavartalanul folytathassák. Ezen a vonaton öt ember tartózkodott: Gündel Antal mozdonyvezető, Pollák Mihály fűtő, továbbá Havelka József, Rácz Imre és Mező Sándor fékezők.

A 2241. számú összekötő tehervonat, még a kora délutáni órákban a rákosi teherpályaudvarról indult el több kocsi-val és a ferencvárosi teherpályaudvaron hetvenhatra szaporodott meg a mozdonyhoz csatolt kocsik száma.

A nagyszámú kocsi kapcsolása több mint két órával késleltette a tehervonat elindulását, úgy hogy négy óra huszonöt perccel érkezett be a hosszú tehervonat a dunaparti teherpályaudvarra.

Ekkor történt a szerencsétlenség. A 2241. számú és hetvenhat teherkocsit vonó mozdonynak ugyanis a 6-ik vágányon kellett volna befutnia, ezen a vágányon azonban hat kocsi állott s ezért öt óra negyvenöt perccel kitélefonáltak a ferencvárosi pályaudvarra, hogy az onnan induló 2241-es számú tehervonatot csak a vészjelző — amely a Flóra-gyár mellett van — bocsássák.

Haas Péter mozdonyvezető tudomásul vette a figyelmeztetést s a vészjelző előtti megfelelő távolságban gőzzel jelzést adott a fékezőknek, akik teljes erejükkel fékeztek, de hasztalan.

A hosszú tehervonat lejtős úton haladt a vészjelző-irányában s a megterhelt kocsik, óriási nagy súlyuknál fogva, minden fékezés dacára előre haladtak, úgy hogy a vonatot megállítani nem lehetett.

A mozdonyvezető ekkor jelt adott, hogy a pályán esetleg veszélyes vonat menjen visszafelé, hogy a katasztrófa elkerülhető legyen.

A hatodik sínpáron a 45. kocsiból álló tehervonat mozdonyvezetője a jelzés hallatára meg akarja indítani a vonatot hátrafelé, de a hirtelen indítás következtében a gép felmondta a szolgálatot s az összekötő elkerülhetetlen volt.

Néhány perccel később rettenetes reccsés és ropogás jelezte az összekötő közét. A 2241-es számú gőzmozdony nekiment a 3045. számú gőzmozdonynak, amelynek elejét nyomban összetörte.

A mozdonyvezető szerencsére leugrott a vonatról, de a 2241-es számú tehervonat szerkesztése s az ezt követő egyik teherkocsi teljesen összetört. A szerkesztés valóságos szétforgácsolódott s apró részecskéiben hevert a pályatesten. De nemcsak az a kettő, hanem a tehervonat közepén mintegy huszonöt kocsi rongálódott meg.

A nagy ütődés következtében néhány kocsi egymásra torlódt, néhány pedig a vágányból kingerve összetört.

A megrongált vonaton voltak: Haas Péter mozdonyvezető, Pongrácz István fűtő, Hajder Kálmán vonatvezető, továbbá Mester Pál, Sütő Péter, Varga Pál, Gaurik Ferenc és Cser József fékezők.

Ezek közül a mozdonyt követő kocsin volt: Hajder Kálmán vonatvezető és Cser József fékező. Ez a két szerencsétlen ember a katasztrófa áldozata lett. Cser József fékezőt az egyik kocsi valószínűleg összelapította, úgy hogy nyomban meghalt. Hajder pedig olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy életbenmaradásához nincs remény. Mindkét áldozat nős, családos ember.

Az összekötő közéről nyomban értesítették a mentőket, akik négy kocsi-val és tíz orvossal siettek a szerencsétlenség helyére. A mentőknek ugyanis azt jelezték, hogy több sebesülés és több haláleset történt. Ebben a formában terjedt el a szerencsétlenség híre a városban is, ahonnan igen sokan mentek a katasztrófa helyére.

Rákóczi ebédlőháza.

BUDAPEST. A kormány — mint tudjuk — megszerezte II. Rákóczi Ferenc rodostói ebédlőpalotájának legérdekesebb és legjellegzetesebb részleteit, hogy ezek felhasználásával az ebédlőpalota hű mását Kassán felállíthassák. Az e célból kiküldött bizottság értekezletet tartott a Nemzeti Múzeumban. A bizottság elhatározta, hogy a következő javaslatot terjeszti a kormány elé: Az ebédlőpalota a kassai múzeum telkén, a Klobusiczky-utca felé eső szögleten olyképp állítandó fel, hogy az

egyrészt azt az elrendezést s elhelyezést nyerve, mellyel az eredetileg Rodostón birt, másrészt a múzeum kibővítése végett feltétlenül szükséges szárnyépület által a múzeumi főépülettel szerves kapcsolatba hozassék. Az ebédlőpalota a Möller műépítész beható tanulmányok alapján és kiváló művészekkel készített tervek szerint állíttassék fel és a múzeum összekötő szárnya az általa bemutatott javaslat szerint építtessék. Első sorban ez a szárny építendő fel. Sürgősen szükséges tehát, hogy ez épület részletes rendeltetésének és beosztásának részletes programja haladéktalanul megállapíttassék és ennek alapján Möller műépítész az építési tervek elkészítésével megbízassék. A Múzeum összekötő új szárnya abban a stílusban építendő, mely Rákóczi korában Felső-Magyarországon általában alkalmazott, amelynek jellemző alkotásai ma is szép számban állanak fenn. Végre a bizottság azt az óhaját is fejezte ki, hogy Kassán a mostani honvédpáncsárnok épület, melyben egykor II. Rákóczi Ferenc lakott és az egykori ferenczrendi, ma papnövevényi templom, melyben a fejedelem ájtatosságait rendszeresen végezte, — addig is, míg ott megfelelő Rákóczi-emlék fog állítani — Rákóczi-csimeres és kellő feliratu emléktáblával jelöltessék meg. Ennek az óhajtatásnak, illetve teljesítésének közvetítését a városnál a kassai polgármester készséggel vette tudomásul.

Négyezeres gyilkosság.

ARAD. Minap este kilenc órakor az aradi rendőrségnek az Aradtól negyedóránira levő Kisszentmiklós községből rémes gyilkosság hírére jelentették. Az aradi rendőrség az embereit azonnal kiszállította Kisszentmiklósról, ahol a következőknek jöttek nyomára: Este hat órakor rablógyilkosok berontottak Jovin Néca földművesgazdának a fő-utczában levő házába. A gyilkosok Jovin Nécat és felnőtt fiát az istállóban találták és ott, úgy látszik, heves küzdelem után, megfojtották őket. Ezután a gyilkosok a ház belsejébe mentek és ott az egyik szobában a gazda feleségét és másfél éves kis fiát megölték. A gyilkosok ezeket is megfojtották, amire abból is lehet következtetni, hogy az asszonyt ágyban találták, kezére hátra volt kötve és fején párna volt, amely be volt nyomva, látszott rajta, hogy a gyilkosok ránehéztek az ágy-párnára, hogy így fojtsák meg az asszonyt. Érdekes, hogy a gyilkosok nem raboltak semmit és még az asztalon heverő pénzhez sem nyúltak hozzá. Nem vittek egyebet magukkal, csak szekeret és lovat a szokásra, de ezt is elhagyták a szomszédos Zsigmondházán. Figyelemreméltó, hogy Arad megyében ez a harmadik gyilkosság, amely hasonló körülmények közt történt. Három év előtt Vinga községben gyilkosok egy földművesgazdát, feleségét és felnőtt fiát ölték meg, anélkül, hogy valamit is raboltak volna. Vagy egy hét előtt pedig Battonya községben egy gazdát és kocsisát fojtották meg. Akkor is az áldozat kocsiján menekültek a gyilkosok és a kocsit később elhagyták. Sem a vingai, sem a battonyai gyilkosokat eddig nem sikerült elfogni és azt sejtik, hogy ezek követték el a kisszentmiklói rémes gyilkosságot is. Az aradi rendőrség emberei mindenfelé nagy erővel nyomoznak a gyilkosok után és a szomszédos községekben huszonegy embert letartóztattak, de még nem bizonyos, hogy a gyilkosok a letartóztatottak között vannak-e?

Jégünnepély Balatonon.

BALATON-BOGLÁR. Az itteni ifjuság kebeléből egy bizottság alakult, amely január hó 8., 9. és 10-ére nagyszabású nemzetközi jégünnepélyt tervez, amelyre mind a korcsolyázó egyletek, mint a sportúzó nagyközönség figyelmét felhívja. Az ünnepély érdekesebb

pontjai:

A jégben való halászat megtekintése, korcsolya- és fakutya-versenyek, vitorlás-szánkázás stb. Délután és este a kiváló Balatonon katonazene hangversenye. A rendezőség nem kímél fáradságot s mindent el fog követni, hogy a közönség legmesszebb menő igényeit kielégítse. Gondoskodik lakásról, étkezéssel és kiszolgálásról és végül a Balaton jégén melegezőházakat épít a közönség kényelmére.

Családi dráma.

DÉVA. Livazényben Kunsz István bányász vadházasságban élt özvegy Schmidt Antalné leányával, Mariskával. Kunsz néhány nappal ezelőtt megverte az asszonyt, aki azután elszökött hazulról. Minap az asszony az anyjával együtt visszatért, hogy butorait és ruháit elvigye. Kunsz szóváltás közben megütötte a feleségét. Erre mindkét asszony nekiesett és agyonverte őt. A gyilkos asszonyokat letartóztatták.

Városi közgyűlés.

KECSKEMÉT. A város Gullner Gyula főispán elnökele alatt minap tartotta rendkívüli közgyűlését, melynek legfontosabb tárgya a jövő évi költségvetés volt. A bevételek összege 2 millió 572.588 korona s miután a kiadások tétele is éppen ekkora összeg, Kecskemét jövő évi költségvetése se hiánnyal, se fölösleggel nem zárul. Ebben a költségvetésben a tanügyi kiadások 300 ezer koronát tesznek ki, a mi évről-évre több és több lehet. A közgyűlés hosszas vita után elfogadta a pénzügyi bizottság fenti összegeket magában foglaló javaslatát.

Leégett falu.

KÉSMÁRK. Szártelemek tűz támadt Sisenko gazda csűrében. Az orkánse-rű viharban gyorsan terjedt a tűz és a felvégi korcsma kivételével az egész falut elhamvasztotta. A nagyjából fából épült házak földig égtek és a tűznek két ember is áldozata lett. Majdnem az összes háziállatok és az egész idei termény elpusztult. A tűzet nem tudták megfékezni, mert a szárazság miatt a kutakban és a patakokban nem volt víz. A falu lakossága koldusbotra jutott.

Kasszafurók.

LIPPA. Máslak szomszédos községben betörték a községi takarékpénztár és hitelszövetkezet épületébe és a Wertheim-szekerényt több helyen megfúrták. De mielőtt kirabolhatták volna, a mulatságból hazatérő legények meghallották a zajt és megzavarták a tetteseket munkájukban, kik fúrészkeiket a helyszínén hagyva, elmenekültek. A csendőrség keresi a tetteseket.

Szerencsétlenség a vadászaton.

MAGYARÓD. Barabás Ferenc föld-birtokost a minap szerencsétlenség érte a vadászaton. A töltés hátába furódott s néhány órai küzködés után meghalt, nagy családot hagyván maga után. Ez ügyben a vizsgálat folyik. — Nagykánizsán a városi erdőben szintén történt a minap vadásszerencsétlenség. Egy véletlenül elsült puskától tért dr. Hajdu Gyula nagykánizsai ügyvéd mellébe hatolt. Állapota súlyos.

Megszökött a postáskisasszony.

MAKÓ. Réthi Eugénia apátfalvi postai kiadó Apátfalváról megszökött. Eltűnése után Szabó Sándor hivatali főnöke az esetről jelentést tett az ügyészségnek s a nagyváradi postaigazgatóságnál. A kiküldött rovacsoló tisztviselő több szabálytalanságnak és rendtelenségnek jött nyomára, sőt a hivatalos pénzekből is hiányzik; eddig a hiányzó pénzmenyiség nem volt megállapítható.

Elsüllyedt hajó.

NAGYBECSKEREK. Rudolfszad községben a Tisza torkolatánál egy kővel megrakott hajó elsüllyedt. Azt beszélik, hogy három ember a vízbe fullt.

Izgatás a biharmegyei iskolákban.

NAGYVÁRAD. Vasady Lajos tanfelügyelőnek még a nyáron történt feljelentésére gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter két román tanítót felfüggesztett állásától. Vasady tanfelügyelő ismertette annak idején a biharmegyei gör. keleti iskolák mizériáit és országsszerte felháborodást keltett az a leplezetlen nemzet- és államellenes aknamunka, amely már évek óta folyik a biharmegyei nemzeti iskolákban. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium a tanfelügyelői jelentések alapján most szigorú megtorló vizsgálatot indított a magyarság ellen lázító tanítók ügyében. A napokban érkezett Bihar-megye alispáni hivatalához gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter leirata, amelyben rosszallását fejezi ki az iskolafentartókkal szemben az elhanyagolt iskolák nyomorúságos állapotáért, ami pedig a tanítók veszedelmes munkáját illeti, elrendeli az illető tanítók egyházi hatóságának, hogy a fegyelmi vizsgálatokat haladéktalanul indítsák meg s az izgatott fenytetéséről tegyenek jelentést. Első sorban Pap Tamás Flórián bikási és André Mihály jánosdai gör. kelet. tanítók ellen rendeli el a fegyelmi vizsgálatot a miniszter, s a két súlyosan vádolt tanítót fel is függesztette állásától.

Bilincsebe vert rabló szöke.

PETROZSÉNY. Itt az utóbbi napokban igen sok vakmerő rablást követtek el s a nyomozást vezető Kovács csendőrmesternek sikerült is a rablók egyikét Puj községben elfogni. A megvasalt foglya azonban egy örízetlen pillanatban pokoli ügyességgel ledobta magáról a bilincseket és megszökött. A csendőrök azonnal üldözbe vették és több napi fáradságos üldözés után a rablót újra elfogták. Vasraverve szállították Petrozsenyba, ahol a csendőrmester szobájában a vaságyhoz láncolták. Miközben az őrmester megírta jelentését a rabló: Orlics Budje, ismét kiszabadította magát és a nyitott ablakon átugorva, eltűnt. A csendőrség most erősen nyomoz a vakmerő rabló után.

Öngyilkos szabadságharcos.

ROZSNYÓ. Farkas Jenő ügyvéd, a rozsnói függetlenségi párt elnöke, kilencvenhárom éves korában agyonlétte magát. Öngyilkossága okáról részletes közölkéssel levelet írt hozzátartozóinak, amelyben azt mondja, hogy már teher reki az élet és önként megy a halálba. Holttestét minap délután temették el a város egész lakosságának részvételével. Koporsójára koszorút küldött a város és a megye egész intelligenciája, a gömörvármegyei honvédegyet, az urikaszinó, a rozsnói takarékpénztár, a függetlenségi és 48-as párt.

Farkas Jenő, aki egyik nesztora volt a magyarországi ügyvédi karnak, tevékeny szerepet játszott a szabadságharcban is. Mint Klapka tábornok főhadbírója, végigszolgált a szabadságharcot Komárom várának feladásáig. Az ötvenes évek elején Rozsnyon ügyvédkedett, s gróf Andrássy György országbíró uradalmainak ügyésze lett. Amikor erről az állásáról leköszönt, megalapította a rozsnói takarékpénztárt. Mint a rozsnói függetlenségi párt megalapítója és negyven éven át volt elnöke, különösen nagy érdemeket szerzett és az ő lelkes agitációjának köszönhető, hogy diadalra juttatta a függetlenségi lobogót. Két évtized előtt nyugalmába vonult és azóta csak a függetlenségi pártmozgalmakban vett részt. Halálát nagy és előkelő rokonság gyászolja.

Merénylet egy bíró ellen.

RUTTKA. Kohut József kasszentmártoni bíró megszökött Maracsó Józsefet, aki a száj- és körömfájás ügyében tett intézkedéseit nem teljesítette. Maracsó ekkor revolvert rántott és a bíróra lött, aki súlyosan megsebesült. A csendőrség letartóztatta Maracsókat.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldők és hajóregységek egyikének. Fiókirodák: Wharntonban, Alphon, Franklin Furnacen és South Bethlehem. Fűzet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

LEGOLCSÓBB ÉS LEGBIZTOSABB
HAJÓJEGYVÁSÁRLÁSRA, PÉNZK ÜLDÖSRE

SCHWABACH és FIA
KÉT MAGYAR BANKHÁZA

1225 FIRST AVENUE, NEW YORK a 66-ik utca sarkán. 1431 FIRST AVENUE, a 74-ik utca közelében.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

PÉNZTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE
ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK

15 WILLIAM STREET - - NEW YORK.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RÓTH PÉTER Mgr.

NEW YORK, 145 MABODIK AVENUE, A KILENCZEDIK UTCA SARKÁN.
Kütnő ételek és italok. Kütnő ételek és italok.

A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE.
SZOMBAT ÉS VASÁRNAP ESTE ELSŐRANGU CZIGÁNYZENE.

OLCSÓ FARMOK
NORFOLK, nyolcvanezer lakossal bíró város szélén, a déli államok kereskedelmi központján van 300 farm egymás mellett.

Hungarian Farm Colony
Kütnő zöldség, gyümölcs- és szőlőtermelő, valamint búzát termő fekete föld. HUSZ holdas farm 320 dollártól 600 dollárig. Három szobás új lakóház és új istálló 4 jászág részére 200 dollárért. Négy szobás ugyanolyan istállal 240 dollár. Fizetendő a vételár harmadrésze. Felvilágosítást ad a tulajdonos

SCHAEFER & RÉDAY
103 PLUME STREET, NORFOLK, Va.

ELSŐ NEMZETI BANK, LEECHBURG, PA.
FIRST NATIONAL BANK

Összes tőke \$450.000. Beszélnek magyarul.

IGAZGATÓTANÁCS: Alfred Hicks, James Small, Joshua Klingensmith, C. J. Nieman, J. R. Long, L. W. Hicks, Geo. W. Thompson. ÜGVEZETŐ: Albert B. Windt.

A LEECHBURGI ELSŐ NEMZETI BANK úgy az Egyesült Államok, mint Pennsylvania Állam bankfelügyelete és közvetlen ellenőrzése alá tartozik. AZ ŐN BETÉTJE Ezen bankban teljesen biztos és előleges felmondás nélkül bármikor kivetheti.

BETÉTJEIT EGY DOLLÁRTÓL feljebb postá után is kiadhat és mi azonnal megküldjük Önnek a betétkönyveiket. PÉNZT KÖLDÜNK a világ bármely részére a legújnyosabb áron és a legelőnyösebb idő alatt.

AZ ÖSSZES HAJÓTÁRSASÁGOK hivatalosan kinevezett ügynökei lévén, hajójegyeket nálunk a hajótársaságok eredeti árán vásárolhat. Kérjen bővebb felvilágosítást levélileg. CZIM:

FIRST NATIONAL BANK, LEECHBURG, PA.

ANDRÁSSY VÁLASZA.

A kivándorlási visszaélések.

Azokra a leleplezésekre, amiket Hencz Károly elmondott a képviselőházban s amelyekre a *Bevándorló* már négy év előtt rámutatott, Andrassy felelt. Erre nézve itt a tudósítás a Ház november 25-iki üléséről:

T. képviselőház! Minthogy Hencz Károly t. képviselő ur a múlt interpellációs napon igen súlyos vádakkal támadta meg közzgazdasági életünk két fontos tényezőjét, kötelességemnek tartom lehetőleg sürgősen választ adni s azért kérem a t. képviselőházat, hogy méltóztatassanak engem már ma meghallgatni.

Mielőtt a t. képviselő ur által felhozott konkrét kérdésre rátérnék, legyen szabad felszólásának legelső részére egy megjegyzést tennem. Ő felszólásának bevezetésében azt mondja, hogy nagyon sajnálta, mélyen fájlalta, hogy én a törvényjavaslat benyújtása alkalmával nem fejtettem ki azon indokokat, amelyek engem a módosítás benyújtásakor vezettek. Én ezt azért nem tettem, mert a törvényjavaslathoz fűzött indoklás kimerítően kifejti azon okokat, amelyek engem vezettek. Nem tettem továbbá azért, mert itt a Házban e tekintetben észrevétel egyáltalában nem történt; a javaslat kritika tárgyává nem tettem, én pedig igen tiszteltem, nagyrabecsültem a t. képviselőház idejét és azt csak akkor veszem igénybe, ha szükség van rá. Ily körülmények között nem tartottam szükségesnek kifejtetni azokat az érveket, a melyeket — úgy láttam — az egész képviselőház méltányolt.

Ezek után áttértek a t. képviselő ur által tett egyes észrevételekre. Ezek két csoportba oszthatók. Észrevételeinek egyik csoportja a kivándorlás lebonyolítását illeti. Ő kifogásolta azokat az intézkedéseket, amelyek a kivándorlás lebonyolítása körül történnék. Észrevételeinek az a része tényleg teljesen az én hatáskörömbé való, ezekért én felelősséggel tartozom. Szigorú kötelességem annak ellenőrzése, hogy a kivándorlás lebonyolításánál visszaélés ne történjék. Ezekre vonatkozólag tehát most mindjárt részletes választ kell adnom.

A t. képviselő ur a következő kifogásokat emeli. Először is kifogásolja azt, hogy nem az Adria, hanem a Menetjegyiroda bonyolítja le az egész kivándorlást. Ebben az ő kifogásában neki bizonyos formai igazsága van. Elismerem, hogy nem egészen normális ez a megoldás, de védelmi csak azt hozom fel, hogy ezt nem én csináltam így; hogy ez egy fait accompli volt, hogy akkor, amikor végrehajtották a törvényt, olyan szerződés jött létre a kormány és az Adria között, amelyben a kormány tudomásul vette azt, hogy a Menetjegyiroda fogja tulajdonképpen végezni a kivándorlási munkákat.

Ezt azért tartotta az akkori kormány nemcsak megengedhetőnek, hanem jónak, észszerűnek, — sőt úgy vagyok informálva, hogy azt a kormány kívánta, hogy ez így legyen — mert a Menetjegyiroda rendelkezett azzal a személyzettel, amely ennek az ügyletnek a lebonyolítására szükséges, holott az Adriának ilyen mértékben nem volt meg a megfelelő személyzete. Ezért állítólag direktre a kormány kívánságára történt ez a meggyezés, amely esetik ugyan bizonyos formai kifogás alá, amelyet azonban én átvettem örökségképpen és amelyet megváltoztatni nem akartam azért, mert mindkét félnek anyagi kára lett volna. Mindkét érdekelt tényezőnek kárával járt volna, ha beavatkozom. És utóvégre nem az a fontos, hogy az Adria, vagy a Menetjegyiroda vezetői a dolgokat, hanem a fontos az, hogy korrektül és helyesen vezették.

A második kifogása a t. képviselő urnak az a tény, hogy a Menetjegyiroda fejenként minden kivándorló után a külföldi hajóstársulatoktól 18 korona jutalékot kap. Ez a képviselő ur szerint a jelenlegi törvénybe ütközik, mert a törvény azt mondja, hogy a megbízott csak fixfizetést kaphat, de nem a kivándorlók számával arányban álló javadalmazást. Amikor tehát az Adria ezzel szemben fejenként minden egyes kivándorló után 18 koronát kap, akkor ellentétbe helyezkedett a képviselő ur szerint a törvény ezen szabályával. Hát a t. képviselő ur itt határozott tévedésben van. A Menetjegyiroda nem a megbízott, hanem a helyettes. A törvény különbséget tesz a kettő között. Helyettesük a külföldi vállalkozóknak van. A törvény kiköti, hogy ha külföldi kap engedélyt kivándorlók szállítá-

sára, akkor magyar állampolgárt, vagy magyar állampolgárokból álló részvénycsapatot tartozik mint helyettes megnevezni. Ez a helyettes ügyletet megnevezni. Ez a helyettes ügylet, ez a helyettes pótolja, helyét foglalja a külföldi vállalkozónak. A helyettesre nem alkalmazhatók a megbízottal vonatkozó szabályok, a helyettes magától értetődőleg ügylettárs, részes az egész ügyletben éppen úgy, mint a vállalkozó.

Ha magyar cégéről volna szó, akkor a vállalkozó közvetlenül vezetné az egész ügyletet; csak, mivel külföldi, azért van helyette egy magyar társulat. Ha a vállalkozó maga vinné az ügyletet, akkor természetes, hogy elkerülhetetlen volna az, hogy az ő nyeresége a kivándorlók számával arányban emelkedjék, vagy süllyedjen. A vállalkozás egész lényegével annyira össze van ez kapcsolva, hogy azt, nézetem szerint, nem is lehet kettéválasztani. Nincsen is olyan törvényhozás se nálunk, se másutt, amely elérhetné, hogy a vállalkozó ne legyen érdekelve vállalatát virágzásában. A vállalkozó jövedelme attól függ, hogy az ügylet jól megy-e, vagy nem. Bizonyos az, hogy az adott esetben ez hátrányos következményekkel jár, mert kétségtelen, hogy az állam érdeke a vállalkozónak, illetőleg helyettesének érdekeivel némileg ellentétes. Egészen ezt sehol a világon elkerülni nem tudták. Egészen természetes az, hogy minden közszükséglet egyének és társulatok szolgáljanak ki, azzal a céllal, hogy ebből jövedelmet huzzanak. Ez történik a kivándorlási ügyletnél és minden más hasonló ügyletnél kivétel nélkül. Az emberiségnek minden fájdalmát, szenvedését és hátrányát üzletszerűen akként használják ki, hogy azt enyhíteni akarják, vagy annak érdekében kielégítő intézkedéseket akarnak tenni. Ez így van az egész vonalon.

Teljesen lehetetlen azt elérni, hogy a kivándorlásnál ez ne legyen így. Ha én abból indulnék ki, hogy a kivándorlás olyan valami, amiből nyereséget senkinek sem szabad csinálni, még akkor sem, ha az a nyereség legitím és megengedett, akkor igen helytelenül járnék el. Gondoskodni kellene először azokról, akik nem vándorolnak ki. Meltóztatassék előbb arról gondoskodni, hogy aki a magyar hazában marad, ha beteg, ne kelljen fizetni az orvosért, ha meghal, ingyen temethessék. És ha mindezt már elértük, akkor gondoskodjunk arról, hogy a kivándorló megtehesse azt anélkül, hogy bárki is ebből legitím hasznot húzzon. Ezt a kivándorlót helyesnek nem tartom és az egész, jelenleg létező, a Ház által megszavazott törvény nem helyezkedik erre az állásponton. A kormányzás szigorú feladata ellenőrizni azt, hogy visszaélés ne legyen. Azt, hogy egoisztikus motívum a kivándorlásnál ne vezesse eljárásában, megakadályozni nincsen módja; nem is lehet ezélni a törvényhozásnak és a létező törvényeknek, hogy teljesen kizárja, hogy legitím módon ezen ügyletből a vállalkozó, illetve annak helyettese nyereséget ne húzzon. Igaz, hogy 18 koronát kap a Menetjegyiroda az idegen válatoktól, ezt tudta minden kormány és mindenki, aki e kérdéssel foglalkozott.

Hencz Károly: De letagadták! Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: Én nem tagadtam!

Hencz Károly: Minden kormány tagadta!

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter: Én nem tagadtam, bocsánatot kérek, és senki sem tagadta; az előbbi kormányok sem, mert hiszen azt nem is lehetett tagadni. Ez a 18 korona megfelel annak az összegnek, amelyet az egész világon hasonló vállalkozók a hajóstársaságoktól kapnak.

Ha pedig ezek az érvek nekem nem volna elégnek és azon volnék, hogy ezt megakadályozzam, mi volna a különbség? Használnék-e én azzal a kivándorlóknak? Semmit. Legfeljebb a külföldi társulatoknak használnék. A külföldi társulatok, a külföldi közvetítők lépnének az Adria helyébe, azok kapnák a 18 koronát. A kivándorlás azonban egy fél fillérről, egy fityinggel sem volna olcsóbb, csak az volna a különbség, hogy annak hasznát nem magyar közkereseti társaságok, hanem külföldiek élveznék.

Bocsánatot kérek, ezt nem tartom helyes politikának. Én a külföldi kormányoknál nem ezt attam, nem ezt tapasztaltam. Azt látom, hogy minden kormány, amely kötelességét ismeri, — és sokszor igen szigorúan, a legerélyesebben lép fel — hogy az ilyen ügylet-nél lehető nagy haszna legyen a honi vállalatoknak. Ha mi azt kifogásoljuk

és mi a német érdekek érdekében megrovítozunk a magyar társulatokat, akkor ez a mi kötelességünkbe ütköznék.

Hencz Károly: A volt kormány védte a német érdekeket.

Andrassy Gyula gróf belügyminiszter: A jutalékok eltörlése keresztülvihető dolog volna, mert akkor megkapnák azt a német társulatok és a külföldi közvetítők. Ha valakinek meg kell azt a jegyet szerezni és közvetíteni, maga a hajóstársulat azzal nem foglalkozik, nincs arra szerve; nem foglalkozik azzal sehol így ilyen nagy társulat, mindenütt és kivétel nélkül külön cégek foglalkoznak ezzel.

A t. képviselő ur továbbá kifogásolja azt, és itt teljesen igazat adok neki, hogy az egyes megbízottak is külön javadalmazásban részesülnek. Ez határozott visszaélés. Ezt eltűrni nem lehet, ez a törvénybe is ütközik. A Menetjegyiroda azzal védekezett, hogy ez nem jutalék, hanem készkiadás helyett van. Azt mondják, hogy ezen megbízottak a zugügynökök nyomozása végett sok kiadást kénytelenek csinálni és hogy zugügynökök elleni hatályos működés céljából kellett többet adni, mint a megállapított fix összegeket.

Én ezt a magyarázatot el nem fogadtam, minek következtében meg is szűnt ez az uzus. De nemcsak ez szűnt meg, hanem maga a megbízott intézmény is megszűnt. Magam is igen káros dolognak tartottam és azért annak dacára, hogy a törvény jogot adott volna ezeknek a társulatoknak ilyen megbízottak tartására, odahatottam, hogy ők e jogról mondjanak le. Ezt megtették, jelenleg megbízott többé nincs, a minap elfogadott törvényjavaslathoz pedig a jövőre vonatkozólag el is van törölve az egész intézmény.

Jelenleg irodák vezetik az egészet fix fizetés mellett, úgy hogy tartoznak nekem bejelenteni, hogy kit alkalmaznak ezen irodáknál. Ilyen iroda csak Budapesten és a végállomásokon van, tehát csak ott, ahol már a kivándorló elhagyta a hazáját, már a vasuton van; csak ott kaphatja meg a jegyét, nem úgy mint azelőtt, amikor a megbízott a kivándorló lakhelyén kereste fel a kivándorlót, tehát ott, ahol még nem volt tisztában azzal, hogy kivándorol-e, vagy nem. Én igen szigorúan gyakorlom az ellenőrzést már a tekintetben is, hogy pl. ők 48 ilyen alkalmazottat terjesztettek fel és ajánlottak, én pedig ezek közül mindjárt tizenháromat mint nem teljesen megfelelő, visszautasítottam. Ők hozzájárultak és csak azokat nevezték ki, akiket én is elfogadtam. További kifogása a tisztelt képviselő urnak az úgynevezett „Vorgebuchte Passagier“ek tekintetében való visszaélések vonatkozásai. Ez egy kissé komplikált ügy, amelyet az, aki nincs beavatva minden részletbe, első hallásra nem is tud megérteni. A „Vorgebuchte Passagier“ tulajdonképpen tiltott eseményt követ el.

Abban igaza van a t. képviselő urnak, hogy ez eljárás körül igen sokszor visszaélések történhettek, mert megtörtént például, — de nem visszaélés ezélné, hanem éppen azon ezélné, hogy a Vorgebuchte Passagier-ek arra szorítottassanak, hogy az engedélyezett társulatnál vegyék meg a jegyüket; megtörtént azelőtt az az eset, hogy a határrendőrség az utlevelet, amelyet szintén elvették az utastól, átadta az Adria kirendeltségének, úgy hogy a kivándorló azt hitte, hogy neki hatóságilag meg van rendelve, kötelessége ott venni a jegyét, holott neki jogában állt egyáltalán ki nem vándorolni. Hogy ez félreértésre okot ne adjon, régen eltörölték ezt az intézkedést, ki nem mondottam, hogy az utlevelet vissza kell adni magának az utasnak, őt azonban arra figyelmeztetik, hogy előnyre szolgál, ha az engedélyezett irodákban veszi a jegyét, mert csak akkor felelhet az állam és a kormány azért, hogy jól fogjanak vele bánni egészen addig, amíg Amerikába érkezik.

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy itt, ha egyáltalán nem akar a kivándorló az engedélyezett irodában jegyét váltani, akkor az a visszaélés van, hogy hivatkoznak a miniszteri rendeletre, amely kimondja, hogy Fiuméba kényszeríthető az, aki odaválo utlevelet kapott. Ebben téved a t. képviselő ur, ily rendelet nincs. Van annak az ellenkezője: az a 113.000-es rendelet, amelyet Tisza István kibocsátott és amely szabályozta a kivándorlást az északi kikötők felé, kimondja, hogy az, aki északnak akar menni, nem akadályozható meg akkor sem, ha Fiuméba szóló utlevele van.

Ezek voltak azok, amelyek szigorúan a kivándorlási ügyre vonatkoznak. Itt,

mondom, az a válaszom, hogy ami visszaélésre rájöttem, azt a lehető legszigorúbban megtörtöttem. A Menetjegyiroda vezetőivel én sem voltam megelégedve. Éppen részben azon támadások alapján, amelyeket a t. képviselő ur ellenük már korábban intézett, vizsgálatot tartottam az egész ügyet. Mintán tényleg bizonyos hibák voltak, teljesen kivettem az eddigi vezetőség kezéből az ügyek vezetését. Ma egy egészen új vezetőség, mint az Adriának menetjegyirodája, egészen új alakban vezeti az egészet. Más emberek vannak, nem a Menetjegyiroda igazgatói, hanem az Adriának egyik alkalmazottja áll az egész osztály élén. Nekem bejelentették mindazokat, akiket alkalmaznak, és elfogadtam az ő kinevezésüket és jogom van bármikor megkövetelni, hogy valaki elmozdíttassék. Ezenkívül jogom van arra, hogy egy kormánybiztos jelen legyen a kivándorlásra vonatkozó minden határozathozatalnál. Ennek a kormánybiztosnak joga van minden aktába betekinteni, annak a vezetőségnek minden elhatározásáról tudni. Ha tehát az a kötelességét teljesíti, akkor ki van zárva, hogy ezen a téren olyan hibák történjenek, amelyek állandóak és igazán komolyak.

A kifogások második csoportja az üzleti részre vonatkozik. A t. képviselő ur kifogásolja azt, hogy a Kereskedelmi Bank, az Adria és a Menetjegyiroda bizonyos arányban osztozkodnak a jövedelemben. Megvallom, egyáltalán nem tudom megérteni az ő kifogásait, mert utóbbra, ha a Menetjegyiroda részvényesei nem kutatják, hogy 7 korona adatik a Kereskedelmi Banknak, mi ezimén kutassam én azt. Milyen közérdek van abban, hogy a jövedelemnek ilyen hányadrésze legyen a Menetjegyirodának és ilyen része a Kereskedelmi Banké. A Kereskedelmi Bank a Menetjegyiroda bankárja. A kivándorlási ügytől eltekintve is, mindenféle összeköttetés van közöttük. Ha ezen egész összeköttetés eredményeként a Menetjegyiroda hajlandó bizonyos összeget fizetni neki, miért kifogásoljam én azt? Ismerem a szerződést, amint előadták, magam nem láttam. És miért kifogásoljam azt, hogy az Adria a külföldi társulatoktól szintén kap bizonyos jutalékot? Miért akadályozzam

azt meg, hogy a jövedelemnek tetemesebb része legyen magyar részvényeseké, mint németeké. Pedig csak ennyiben áll a dolog. Különben sajnós, az a szerződés, amelyet a t. képviselő ur felhozott, nem is valami előnyös az Adriára, mert a t. képviselő ur talán nem tudta, vagy elfelejtette megtanulni.

A kivándorlók számára bizonyos szolgáltatásokat végez, ezen szolgáltatási üzleti nyeresége van, ezt kifogásolni nem lehet. Kötelessége tehát kijelenteni, hogy Lánczy az egész idő alatt velem szemben is legkülönabbnak mutatkozott.

És csak ismétlem azt, hogy ha ő nem köt ki a bankjának bizonyos előnyöket, ezek az előnyök idegen társulatok kezébe mennének, ami nem lehet magyar közzgazdasági érdek.

A tisztelt képviselő ur továbbá azt a kérdést intézte hozzám, hogy miképpen szándékozom szanálni ezeket az állapotokat, mit szándékozom tenni a jövőre vonatkozólag? Hát hogy azokat a visszaéléseket, amelyek ő konkrétan felhozott, miként kívántam szanálni, erre már rátértem beszédem során. Azokat, amiket én mint visszaéléseket ismerek, hitem szerint, szanáltam. Amennyiben még visszaélések volna, csak ismételteltem, hogy kérem a tisztelt képviselő urat, hozzon konkrét adatokat és én azon leszek, hogy a még megmaradt visszaéléseket is kiirtsam és pedig meg lehetően gyorsan és gyökeresen. Ami az egész koncepciót illeti, hogy miképpen kívánom lebonyolítani a kivándorlási ügyet, ezt most kifejtetni helyénvalónak nem tartanám.

Ez az egész kivándorlási törvény szerencsétlen időkben hajtattott végre. Csupa politikai válság között, rövid ideig kormányban maradó miniszterek hajtották végre nagy nehézségek között, nagy nemzeti küzdelmek között, mert mindjárt, ahogy a törvény életbe

[Folytatása az utolsó oldalon.]

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB penztudók és hajójegyárúsítók egyikének. Fiókirodák: *Whartonban, Alphonse, Franklin Furnacen és South Bethlehem.* Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

KÉNYELMES UTAZÁS MAGYARORSZÁGBA

Az AUSTRO-AMERICAN hajóvonal legújabb gyorshajói DECEMBER havában a következő napokon indulnak

TRIESTBE ÉS FIUMÉBA

SZERDÁN, DECEMBER 9-ÉN: *Oceania*, SZOMBATON, DECEMBER 19-ÉN: *Martha Washington*

MINDEGYIK HAJÓ DELUTANI 1 ÓRAKOR INDUL.

A „MARTHA WASHINGTON“ a leggyorsabb hajó, mely NEW YORK és TRIEST — FIUMÉ között közvetlenül közlekedik és december havában egyáltalán csak ez a két hajó indul innen Triestbe és Fiuméba.

Hajójegy ára:

FIUMÉIG 28 DOLLÁR.

Hajójegy ára:

BUDAPESTIG 29 DOLLÁR.

HAJÓJEGYEK MINDEN ÜGNÖKSÉGÜNKNEK KAPHATÓK.

PHELPS BROS. & CO.

VEZÉRÜGNÖKÖK

2 WASHINGTON STREET,

NEW YORK.

TÖKE: 100.000 dollár.

FELESLEG: 500.000 dollár.

Elnök Sand. B. Price. Aleln. I. L. Peck. Pénzt. H. C. Shafer. Hely. pénzt. Jas. Blair jr.

Scranton Savings Bank

120 és 122 WYOMING AVENUE, — — — SCRANTON, Pa.

Alapított 1867-ben. Alapított 1867-ben.

ÉSZAKKELETI PENNSYLVÁNIAK LEGRÉGBIBB TAKAREKPENZTÁRA

Ez a bank elősegíti az embert a takarékoskodásban.

Kamatokat januárius 1-én és július elsején fizeti.

BETÉTEK ELFOGADÁSÁRA SZOMBAT ESTE HÉT ÓRÁTOL NYOLCIG NYITVA VAN.

SZABÓ LAJOS

postamester

CHROME, N. J. ÉS VIDÉKE

EGYEDÜLI MAGYAR KÖZJEGYZŐJE. HAJÓ- ÉS VASUTI JEGYEK TÖRVÉNYES ÜGNÖKE.

Pénzszállítás Európa bármely részébe. Az Egyesült Államokban engedélyezett Money Orderen szállítok, hol \$10.000 óvadék van letéve. Minden reám bízott törvényes ügyeket a legszakszerűbben elvégzek. Tanácsot és utbaigazítást ingyen adok. CZIM:

LOUIS SZABÓ, Chrome, N. J.

PRÁGER JÓZSEF

Főiroda: 280 BROADWAY, NEW YORK. Fiókiroda: 238 E. 14-IK UTCZA, II-KE emelet,

ahol naponta esti hat órától kezdve található.

ELVALLAL BARMILY PERES ÜGYET MÉLTÁNYOS ÁRAK MELLETT.

MAGYAR ÜGYVED,

JOGTANÁCSOS,

KÖZJEGYZŐ.

LIVIO FŐHADNAGY.

Irta: Pekár Gyula.

— Regény két kötetben. —

[Nyolcadik folytatás.]

Szeretett Dodóval beszélgetni. Ez a szép ember, aki után már annyi asszony bolygott, ugyan valami csodálatos véletlen folytán teljességgel nem érdekeltte őt, mégis már hiúságból se bánta, ha vele foglalkozik.

Dodo monokliját motolázta finom, nőies ujjaival.

Nem gondolja, méltóságos asszony, hogy minden nőnek az életében van egy bolond szak, mikor a szerelem végzetes lehet rá nézve...

Schoenhoffné elgondolkozott. A szerelem veszélyes és tudna lenni? Erre ő még se gondolt. Ó ideig mindig csak mulatságnak vette. Hisz, a szerelem oly szép mulatság! És Schoenhoffné már sokszor volt szerelmes, de mindig okosan s bizonyos higgyadsággal. Visszatérő betegség volt az nála: szeretett maga körül udvarlókat látni. S minden szerelméből épp oly údn, ha nem üdében, került ki, mint ahogy belevetődött, — olyan szerelmes madár volt, amely bármily tüskön-bokron átrepül is, sose borzolja fel szárnyának tollait és sose töri össze magát. Lelke mélyén volt ugyan egy gondolata: a mérhetetlen vágy az ideál után s néha el is vesztette az egyensúlyát, de okossága, józan esze, mindig visszatartotta a bolondságtól.

Harminczéves koráig sokat sirt, ha eszébe jutott, hogy az igazit sose fogja hát megtalálni, de azóta, mint okos asszony, megvizsgáltadott. Gyakran eszébe jutott ugyan még egyes szenvedélyes percekben: hátha ez az igaz? De már nem hitt a benső hangnak, — csak elmosolyodott s nyugodtan várta be szeszély-betegségének a lefolyását... Mert azt biztosan tudta, hogy a szerelem, amint jött, úgy el is mulik. Csak néha, ha buskomor volt, sajnalta zokogva, hogy nagy temperamentumát, melyet így pazarolt, nem adta, nem tudta egészen odaadni egy valakinek. Ha ez eszébe jutott, hirtelen, merőn nézett a levegőbe, mintha annak a láthatatlan valakinek a szemét akarta volna megkapni, s felkiáltott: — abból az emberből félstelen lett volna!...

Mert leleményes asszony léte, biztos volt a felől, hogy az a valaki, az ő teljes szerelmének vértetében az egész világot meghódította volna.

Tudja, — mondá egyszerre, mint egy gondolatába vága, Dodo szomorúan, — némely ember olyan, hogy szerelmét egyszerre fizeti el egynek ezresbakkal, más ember meg olyan, hogy felváltja azt az ezrest s hol századokban, hol tízesekben, hol forintokban s végül hatosokban fizeti el. de nem egynek... Lássá, mi ketten ilyenek vagyunk!

Schoenhoffné ekkor pillanatra dühbe jött, aztán elvette magát. A főhadnagy oly pompásan adta elő a dolgot, hogy nem lehetett rá haragudni. S Melanie, mint okos asszony, egy szelletes gondolatért nagyon sokat meg tudott boesátani. S ez az idea szörnyen tetszett neki.

Mondja csak, édes Donhofen, maga hol tart már, az ötveneséknél, vagy a hatosoknál?...
Dodo elmosolyodott.

— Bizony — magyarázá németül, mert így jobban tudta magát kifejezni — most már nagyon összehuzom magamat és takarékosan élek. Kivált, mióta beláttam, hogy olyanra ugy se akadok, akinek nagy összeget volna érdemes adni egyszerre. Hisz tudja, veszélyes dolog is egy valakinek egyszerre egy ezrest odaadni; hátha megszkik vele?... S a szerelem birodalmával nem állunk államjogi viszonyosságban, az a kormány, melynek Amor uram a királya, nem adja vissza a bünösöket, und man ist aufgesessen!... Hát én bizony számolok a helyzettel és mint gondos, okos ember, jelenleg krajczáros lábón élek...

—Maga szerelmes, — kacagott Schoenhoffné.

—Bizony, — folytató Dodo komolyan, — krajczárosban fizetem el amugy is kis tőkémet. Ennek a rendszernek az az előnye, van, hogy az ember akárkinek juttathat valamit, mert krajczárt még koldusnak is adhatunk. Van ugyan még egy felváltatlan ötvenese, ezt tartalékban őrzöm, ki tudja, mi történik...

—Nos, — mondá tetszelegve Schoenhoffné — hát nekem mennyi adna?
—Krajczárt, krajczárt, méltóságos asszonyom, — sugá Dodo szomorúan, — legfeljebb egy hatost.

—Csunya ember... — kiáltá Schoenhoffné, s még sokat nevettek a dolog felett. De aztán a főhadnagy előbbi megjegyzése nyugtalanította.

—Hallja, Donhofen, maga az előbb azt mondta, hogy minden nőnek az életében van egy olyan perce, mikor a szerelem végzetes lehet rá nézve. Nos, jó. De mikorra teszi ezt a pillanatot a nő életében?

Dodo elgondolkozott. Aztán észlteni akarván esztét, kiivott két pohár konyakot.

—Mélyen érző kedélyeknél, — kezdé az atillás böcsész, uj cigarettára gyújtva, olyanoknál, kiknél a szerelem nem hiúság, legveszélyesebbnek tartom a tizenhat-tizenövek-huszas éveket, — csapongó hju temperamentumnak, kik afele komolyabb játéknak veszik a szerelmet, s egy öltik fel, mint egy-egy új ruhát, a harminczöt-negyvenes éveket. Miután ugyanis az ilyen nőknél a szerelmi bánat többnyire csak sértett hiúsági alapon keletkezhetik s egy asszony hiúságára csak ezekben az években kezd feltökény lenni, emélfogva rá nézve ez a kor...

—Ah... — mormogá Schoenhoffné. Szentinczey és Andréé jelentek meg az ajtóban. Andréé szemel égtek, idegesen tépte kis cipikekandóját kezében.

—Mama, kérem, — mondá, — valaki jött, — Rodakovszky ur...

Sarkantyupengés és kardesörgés halaltszott. Livio toppant be vigan. Két hétig kereste volt Lolát Pesten, Bécsben, Prágában, Lembergben... és sehol se találta. — csak hallotta itt-ott, hogy jól mulat. — Végre gondolt, — mikor hazatért — elfelejttem hát — kiégetem lelkeimből ezt a pokolvárt...

—És szörnyű jöködve lett, mert szabadnak érezte magát. Csak estéknél voltak „gyalázatos órái”, mikor az a leány eszébe jutott. Ilyenkor maga elé be tette Lola arcképét, absztrikt ivott s leveleit olvasgatta... Feladni akart, hát felézett Schoenhoffékhoz.

Szentinczey kezét csókolá Schoenhoffnének s Andréétől is elbuszozott. A leány hálsán nézett rá. Azonban Dodo is felkelt.

—Dari, én is megyek. Tehát méltóságos asszonyom, hogy befejeztem a dolgot, amint mondtam: a harminczöt-negyvenes évek...

—Andréé, — szólt aztán Schoenhoffné, eredj ki, édesem, nezz csak utána, hogy abból a Perloff-féle orosz teából forraljanak... Tudom, Rodakovszky ur azt szereti...

Andréé pillanatra megállt és hol Livióra, hol anyjára pillantott. Aztán hirtelen kiment.

Mikor magukra maradtak, Livio és Schoenhoffné egymásra néztek. Melanie a kandalló magas párkányához támaszkodott s kezét hátul összekulcsolta, fejét hátra támasztá.

—Régem nem láttam főhadnagy ur, — mondá halkán. — Areza egészen kipurult. Bordeauxvörös ruhájára a kandalló vörösrő lángfoltokak vetett.

Livio szilajon huzta ki magát atillájában. Hátrapillantott és aztán látva, hogy Andréé még mindig nem jött be, hirtelen az asszonyhoz lépett s hevesen átölelte. Schoenhoffné félreugrott, de belebotolván egy kis számolyba, majd elesett. Szerencsére Livio megrapta...

—Ne-ne, az istenért hagyjon el, ereszen el, — susogá.

Rodakovszky felnevetett. Oh, csak láthatna most Lola — gondoltá magában, hogy kaparná ki ennek az asszony-nak a szeméit!

Livio zajt hallott: eleresztette Schoenhoffnét s az ablakhoz sétált. Andréé bejött s szó nélkül hlt le egy karosszékbe. Kissé didergett.

—Még mindig hideg van, — mondá Schoenhoffné. — Fázol, ugy-e, édes Andrjusám. — Mint párhaj után a legyőzött ellenfélhez, ugy ment oda leányához és megsimogatta az arcát. — Szegény leányom...

Rodakovszky odajött az anyához s a leányához. Gyönyörködve nézte őket. Szegény leány — gondoltá magában, hogy szereti... S végtelen gyöngéden nézett rá. Andréé felpillantott, a szép Melanie még mindig arcát simogatta s homlokát csókolgatta. Érezte, hogy e percekben anyja is Rodakovszkyra néz. Megörülök, — gondoltá. Csak egyetlen egyszer nézne rám... de hisz ugy bántak velem, mint egy gyereket...

—Csakugyan Schoenhoffné és Livio mosolyogtak. — Megörülök, — gondoltá Andréé s elsápadt indulatában.

Felugrott s fuldokolva mondván, hogy „a tea után néz”, kiszaladt; ott hagyta a vesztett csata terét s szobájába menekülve, ágyába temetkezett és sirt keservesen. — Méreg, méreg, — zokogá — meg vagyok mérgezve...

—Mit, a kisasszony rosszul van? — hallá vagy tíz perc mulva anyja ijedt hangját. Mérhetelessen keserűségében bármily részvét, még az anyja hangja is jól esett neki. S azonkívül most, hogy oly keservesen zokogott, pillanatra mintha ismét gyermeknek érezte volna magát; a jó „mama“ szava oly édesnek tetszett neki, mint kiskorában, régen... Anyja meléje szaladt! Tényleg meg volt ijedve.

—Mi bajod, Andréé, az istenért?
Andréé felpillantott. Az ajtóban Rodakovszky állott.

A keserűség öntötte el a szegény szívet, nem tudott már magáról ugyszólván semmit: csak azt érezte, hogy valaki jó szót szól hozzá s arcát simogatja. Sirva borult az anyja nyakába...

Andréé ezután napokát maradt feve ágyában. Estéknél láza volt, de mindenkifelett végtelen gyöngének érezte magát. Szentinczeynek, ki hiúságosan ellátogatótt a házhoz, szabad volt bemenni a szobájába s kicsit beszélgetni vele. Mikor aztán este a kanzin külön szobájában leült a vacsorához, a tiszték hatalmasan beszantották, hogy már apólónének szegődött.

—Voltaképp ez a fiu nem is kavalierista, — mondá a vörös Bonbon, — miért is nem helyeztél át magát a Sanitáts-Corpszhoz...

De a legszemtelenebb volt köztük: Esty Pista, a „Skiz”.

—Szép az a Schoenhoffné, — mondá az a 6 órák torokkiártáját keverve, Dari, melyik tetszik neked jobban?

Mikor aztán Szentinczey csak hallgatott, Pista huszár átkiáltott a kedvetlenül cigarettázó Livióhoz:

—És neked, Rodakovszky? — kérde naivan.

—Ostoba vagy, Pista, — mormogá Rodakovszky mosolyogva.

—Ahá, tudom már, — folytató Esty Pista még naivabban, mintegy kitalálva a dolgot: neked Lola tetszik közülök a legjobban...

Livio még mindig nem kapott hírt Loláról, pedig bár titkolta maga előtt, szörnyen várta. Végre egy este földhöz vágta a fényképet és mérgesen kiáltott fel:

—Vigyen el hát az ördög!... — Elhatározta, hogy végképp elfeledi. E czébből dühében nap-aap után eljárt Schoenhoffékhoz. Szentinczeyt ugyszólván mindig ott találta s szána-közölg mosolygott rajta.

—Szegény ördög, — mondogató Radern Gidának megvetőleg, — eljáru kiráálni egy olyan leányunk, akiről, ha egy kis esze van, tudja, hogy belém szerelmes. Vagy talán velem merne vetélkedni? — És nevettek rajta.

—Bolond balek, — mormogá Radern, hisz emlékszel, a szilveszterj muri alkalmával is valami fényképért vetekedtél meg veled...

—Hisz épp Schoenhoff Andréének a fotográfiája volt az, — mondá sietve, mintegy szegyenkezve, Livio. Mindketen elhallgattak.

—Már akkor, barátom, — válaszolt nyersen Gida, — engedj meg, de tisztelen az érzését...

Rodakovszky elgondolkozott. Most, hogy Mord [von Loewenmord] kapitány egy ugratásnál elbukott a lovával s kifuzámitotta a lábát, 3 lett századparancsnok s a rukkólásoknál gonosz örömet talált abban, hogy Szentinczeyt olykor meg-megyötörje. Mérhetelessen tetszett neki, hogy valaki annyira szerelmes legyen, hogy oly következetes ostobasággal járjon egy leány után...

—Herr Lieutenant von Szentinczey, az Isten szerelmére, ne vágjon olyan regényes arczokat a lovardáiban... — ordítá néha tettetett kétségbeeséssel.

Máskor meg, midön Darival, ki különben jeles lovas volt, megszökött a sárgája, ilyes szólomokat kiáltott utána a szelben:

—Hadnagy ur, ki után rohan már megint...
Radern Gida, ki a front mögött lovagolt, odaszólt Törökváry Taszihoz:
—Te Taszi, ebben a Szentinczeyben egy csepp kavalierista vér sincs... tisztára civíl természet. Miért nem megy az ilyen ember — mi az ördögnek is?... no, miniszteri fogalmazónak... Nem lehet mindenki huszár: ide lehetéség kell!

[Folytatása következik.]

Zu dumm! was, Gida?

—Herr Lieutenant von Szentinczey, az Isten szerelmére, ne vágjon olyan regényes arczokat a lovardáiban... — ordítá néha tettetett kétségbeeséssel.

Máskor meg, midön Darival, ki különben jeles lovas volt, megszökött a sárgája, ilyes szólomokat kiáltott utána a szelben:

—Hadnagy ur, ki után rohan már megint...
Radern Gida, ki a front mögött lovagolt, odaszólt Törökváry Taszihoz:
—Te Taszi, ebben a Szentinczeyben egy csepp kavalierista vér sincs... tisztára civíl természet. Miért nem megy az ilyen ember — mi az ördögnek is?... no, miniszteri fogalmazónak... Nem lehet mindenki huszár: ide lehetéség kell!

[Folytatása következik.]

WÁRADY LAJOS Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése. PÉNZKÜLDÉS AZ 6-HAZABA. Az összes hajóvonalak képviselője. HÁZAK VÉTELE ÉS ELADASA. magyar közjegyző 449 S. Broad St., Trenton, N. J.

RIZSÁK JÁNOST ismeri az amerikai magyarság a LEGMEGBIZHATÓBB és LEGPONTOSABB pénzküldök és hajójegyárúsitók egyikének. Fiókirodák: Whartonban, Alphon, Franklin Furnace és South Bethlehem. Főüzlet: 127 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Kérjen árjegyzéket.

Dr. Wm. Julian FOGORVOS 186 S. BROAD STREET, TRENTON, N. J. Található a. e. 9-től este 8 óráig. Forduljon bizalommal dr. Julianhoz. Gondos fogműtétékért jótállást vállal. Interstate Phone 1024.

A NAP A magyar utazás és szállítás, Magyarország leggyorsabb és legbiztonságosabb közlekedési napilapja. Főszerkesztője: Braun Gábor. Politikai főszerkesztője: Erdődy Sándor, Lengyel Közlöny és dr. Kissár Antal. A NAP a 48-as országgyűlési közlöny a 67-es politikai közlekedésügyi közlöny. A NAP nemcsak a legkifutottabb lap, de a LEGOLCSÓBB IS. Előfizetés Amerikai területre egész évre \$5.- Félévre \$3.- Negyedévre \$2.- Mutasztványoknál készpénzzel kell. A NAP kiadóhivatala: Budapest, VIII. ker., Rösk Szeifert-ut. 9. sz.

James J. Bowden BUTOR, SZÖNYEG ÉS HAZTARTÁSI CZIKKEK NAGY ARUHAZA. 547 BROAD ST., TRENTON, N. J. Bell Phone 299 D. Szolid árak ugy készpénz, mint részlet-fizetésre. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Ha a lapot magával hozza, 5 percentes engedményben részesül.

RIZSÁK JÁNOS passaicai pénzküldő budapesti irodája VII., KIRÁLY-UTCZA 103 szám alatt van. Irodavezető: RIZSÁK MIHÁLY.

Pres.: Joseph Soisson. Cashier: E. R. Floto. THE YOUGH NATIONAL BANK OF CONNELSVILLE, Pa. Ez a nemzeti bank minden betét után 4 százalékat fizet. A connevillesi és környékbéli magyarság figyelmébe ajánljuk.

Charles R. Kear Harry F. Potter elnök pénztárnok.

ELŐ NEMZETI BANK FIRST NATIONAL BANK MINERSVILLE, PA. Alapítattott 1864-ben. Schuykill County legöregebb nemzeti bankja. Alaptőke \$50,000.00 Tartalékhalap és szét nem osztott nyeresemény 75,000.00 Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti. Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank vagy póstautólvány útján eszközöl.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK. E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.

NEW YORK ÁLLAM. KNAUTH, NACHOD és KÜHNE, 15 William street, New York. KISS EMIL, 104 State Ave., New York. Tíz év óta feanáll. NEMETH JÁNOS, 457 Washington street, New York. DEUTSCH TESTVÉREK, 319 Houston street, New York. Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.

ROSETT MORITZ, 197 Stanton Street, New York. Alapítattott 1878-ben. Pénzküldések és hajójegyárúsitás. Fiókirodák: 145 Montgomery street, Jersey City, N. J., 447 State street, Perth Amboy, N. J., 22 N. Main street, Wilkesbarre, Pa., 183 Federal street, Youngstown, O.

SCHWABACH MAGYAR BANKHÁZA, 1431—1 Avenue, a 74-ik utca közelében. Pénzküldéseket gyorsan és biztosan eszközöl. Hajójegyeket minden vonalra árúsit. Közjegyzői okiratokat kiállít és hitelesít. Bankárok, hajójegy-és vasúti, ügyvédi és közjegyzői iroda. Kölcshökönyvtár.

PENNSYLVANIA ÁLLAM. B. HENDLER, successor to A. HENDLER SON & Co., Cassandra. Pénzküldemények Magyarországra és Európába bármely részébe olcsón, gyorsan és biztosan. Hajójegyek az összes vonalakra az 6-hazába sehol olcsóbban nem kaphatók.

FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Minersville. Alaptőke \$500,000.00, tartalékhalap és szét nem osztott nyeresemény \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.

RÓTH JÓZSEF és FIAI, a Monongahela-völgynek legöregebb bankháza, saját épületében, 605dík Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport. Pénzküldés az 6-hazába gyorsan, pontosan s legolecsóbb árfolyam mellett. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legolcsóbb árak mellett. Közjegyzői okiratokat szákeréletmen kiállítanak és a konzulátusi hitelesítést beszerzik. Czím: Jos. Roth and Sons.

HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. Duquesne Magyar Amerikai Takarékos és Hiteltársulat, Duquesne. Alaptőke és fölösleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legeresebb bankházának egyike s az egyedüli magyar államlag ellenőrsített magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesek magyarok. Fizet két százalékos csekk számlára, 4 százalékos betétszámlára. Pénzküldés, hajójegyeladás és közjegyzői iroda.

KLEIN JAKAB, magyar bank és váltóüzlete, 1340 Penn Avenue, Pittsburg. Megbízható pénzküldök és hajójegyárúsitó. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hasad ügyeknek elintézését.

KAIL G. ARPAD, Uniontown, Pa. Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés. FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Leechburg. Összes tőke \$450,000.00. Bankbetétek olcsóan. Pénzküldés és hajójegyiroda.

SCRANTON SAVINGS BANK, Scranton, 129—122 Wyming Avenue. Tőke 100,000 dollár. Főlöleg 500,000 dollár. Északkelet-Pennsylvaniának legöregebb takarékpénztára.

OHIO ÁLLAM. PAPP MIKLÓS, 3929 Lorain Ave., Cleveland, G. Államilag engedélyezett hajójegy, pénzküldés és közjegyzői iroda. PERCELD LAJOS, 532—534 Pearl street, Cleveland. MOSKOVITZ J. D., 1441 W. Dakota st., Dayton. Közjegyzői iroda. A hajótársaságok törvényes ügynöke. Pénzküldés a világ minden részébe jótállás mellett, olcsón és gyorsan.

WISCONSIN ÁLLAM. MERCHANTS AND SAVINGS BANK, Kereskedelmi és Takarékbank, Kenosha. Wisconsin állam felügyelete alatt. H. F. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ÁLLAM. RIZSÁK JÁNOS, 128 Second street, Passaic. Pénzküldés és hajójegyek. Bármilyen okiratokat elkészít. JOSEPH MAJOR MYERS, Phillipsburg és Alpha. Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.

WÁRADY LAJOS, 449 S. Broad St., Trenton. Pénzküldés és hajójegyüzlete. Házak, telkek vétele és eladása.

RIZSÁK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ

MAGYAR PÉNZKÜLDŐ és VÁLTÓINTÉZETE 127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J. PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az 6-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője. MINDENMÉNY közjegyzői okiratokat szakkerületen kiállítanak és konzulátusi hitelesítetnek. Jogi, katonai és teleknyvi ügyekben pontossággal járok el. REAM BIETT ŰGYEKBEN pontosan és lelkiismeretesen járok el. AZ ŰTASOKAT SZEMÉLYESEN ELKISÉREM a hajóhoz. ŰTBAIGAZTÁST, felvilágosítást és tanácsot INGYEN adok.

FIÓKIÜZLETEK: ALPHA, N. J. WHARTON, N. J. FRANKLIN FURNACE, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

